

Utgiftsområde 21 Energi

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas regeringens förslag i budgetpropositionen (prop. 2015/16:1) i fråga om utgiftsområde 21 Energi samt 15 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2015.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag (totalt ca 2,8 miljarder kronor) för budgetåret 2016 inom utgiftsområdet. Vidare ställer sig utskottet bakom regeringens förslag till avgiftsuttag för elberedskapsavgiften och det regeringens i övrigt har föreslagit om de olika anslagen. Samtidigt avstyrker utskottet de motioner som innehåller förslag om andra anslagsbelopp än vad regeringen föreslagit.

När det gäller Affärsverket svenska kraftnät tillstyrker utskottet enhälligt regeringens förslag dels till investeringsplan för perioden 2016–2018, dels till finansiella befogenheter för 2016.

Utskottet har därtill följt upp regeringens resultatredovisning för utgiftsområdet och redovisar i ett ställningstagande sina iakttagelser med utgångspunkt i uppföljningen.

I en reservation (SD) finns ett alternativt förslag till riksdagsbeslut när det gäller anslagen inom utgiftsområdet. Företrädarna i utskottet för Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har avstått från att delta i beslutet om anslag och hänvisar i särskilda yttranden i stället till de budgetförslag som respektive parti har lagt fram.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Budgetprocessen i riksdagen	5
Rambeslutsprocessen	5
Uppföljning av regeringens resultatredovisning	5
Betänkandets disposition	6
Utskottets överväganden	7
Uppföljning av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 21	
Energi	7
Inledning	7
Propositionen	7
Utskottets ställningstagande	9
Anslag inom utgiftsområde 21	12
Inledning	13
Propositionen	14
Motionerna	25
Vissa kompletterande uppgifter	32
Utskottets ställningstagande	34
Reservation	38
Anslag inom utgiftsområde 21 (SD)	38
Särskilda yttranden	43
1. Anslag inom utgiftsområde 21 (M)	43
2. Anslag inom utgiftsområde 21 (C)	45
3. Anslag inom utgiftsområde 21 (L)	47
4. Anslag inom utgiftsområde 21 (KD)	49
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	52
Propositionen	52
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	53
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	55
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	56
<i>Bilaga 4</i>	
Reservanternas anslagsförslag	57
<i>Tabell</i>	
Tabell 1. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 21 Energi	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anslag inom utgiftsområde 21

a) Anslagen för 2016

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 21 enligt utskottets förslag i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 21 punkt 12 och avslår motionerna

2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 5,

2015/16:2444 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1,

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 20 och 35,

2015/16:3148 av Robert Halef m.fl. (KD) yrkande 4,

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 1, 14 och 28,

2015/16:3154 av Rickard Nordin m.fl. (C),

2015/16:3202 av Maria Weimer m.fl. (FP) yrkande 1 och

2015/16:3234 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 4.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. under 2016 för anslaget 1:2 Insatser för energieffektivisering besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 260 000 000 kronor under perioden 2017–2019,

2. under 2016 för anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kronor 2017 och 2018,

3. under 2016 för anslaget 1:4 Energiforskning besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 500 000 000 kronor under perioden 2017–2020,

4. under 2016 för anslaget 1:6 Planeringsstöd för vindkraft besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kronor 2017 och 2018,

5. under 2016 för anslaget 1:8 Energiteknik besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kronor 2017 och 2018,

6. under 2016 för anslaget 1:9 Elberedskap besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 330 000 000 kronor 2017 och 2018,

7. under 2016 för anslaget 1:10 Avgifter till internationella organisationer besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor 2017 och 2018,

8. under 2016 för anslaget 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kronor under perioden 2017–2019.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 21 punkterna 1–6, 8 och 9 samt avslår motion

2015/16:3202 av Maria Weimer m.fl. (FP) yrkandena 2–4.

c) Godkännande av en investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät

Riksdagen godkänner investeringsplanen för Affärsverket svenska kraftnät för perioden 2016–2018.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 21 punkt 10.

d) Finansiella befogenheter för Affärsverket svenska kraftnät

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen förordar.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 21 punkt 11.

e) Avgiftsuttag för elberedskapsavgiften

Riksdagen fastställer avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften till högst 255 000 000 kronor under 2016.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 21 punkt 7.

Reservation (SD)

Stockholm den 26 november 2015

På näringsutskottets vägnar

Jennie Nilsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jennie Nilsson (S), Lars Hjalmered (M)*, Hans Rothenberg (M)*, Ingemar Nilsson (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M)*, Per-Arne Håkansson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)*, Anna Wallén (S), Mattias Bäckström Johansson (SD), Maria Weimer (L)*, Birger Lahti (V), Penilla Gunther (KD)*, Anna-Caren Sätherberg (S), Hanna Westerén (S), Johan Nissinen (SD), Elisabet Knutsson (MP) och Rickard Nordin (C)*.

* Avstår från ställningstagande under punkt 1, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2015/16:1 i de delar som gäller utgiftsområde 21 Energi och ett antal motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2015. Regeringens förslag till riksdagsbeslut samt de motioner som behandlas i detta betänkande finns i bilaga 1. I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2016 och de avvikelser från dessa som företrädarna för Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna föreslår i sina respektive anslagsmotioner. Utskottets förslag till anslagsfördelning finns i bilaga 3. I bilaga 4 finns den anslagsfördelning som föreslås i en reservation (SD).

Under ärendets beredning har Folkpartiet liberalerna (FP) bytt namn till Liberalerna (L).

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i processens första steg fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Riksdagen har, med bifall till regeringens förslag, bestämt utgiftsramen för 2016 för utgiftsområde 21 Energi till 2 812 miljoner kronor (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1). I detta ärende ska utskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslagen inom utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen), vilket motsvarar det andra och avslutande steget i budgetprocessen.

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen redovisa de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottets beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottets uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden analyserat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 21 Energi i budgetpropositionen. Analysen har syftat till att vara ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Utskottets överväganden inleds i det nästföljande avsnittet med en redovisning av utskottets uppföljning av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen. Därefter behandlar utskottet regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområdet samt de anslagsrelaterade motförslag som finns i ett antal motioner. I samband med behandlingen av anslagsförslagen tar utskottet också ställning till regeringens förslag som gäller elberedskapsavgiften och Affärsverket svenska kraftnäts investeringsplanering och finansiella befogenheter.

Utskottets överväganden

Uppföljning av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 21 Energi

Inledning

Näringsutskottets grupp för uppföljning och utvärdering (Nuguu) har genomfört en uppföljning av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2016 inom de tre utgiftsområden som ingår i utskottets beredningsområde, dvs. utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Uppföljningen består i första hand av en översiktlig genomgång och analys av de mål och indikatorer som används inom respektive utgiftsområde. Därutöver har resultatredovisningens struktur och förhållandet mellan mål, indikatorer och vissa resultat undersökts. Uppföljningen omfattar detta år inte någon närmare bedömning av regeringens resultatanalys eller av de slutsatser som regeringen drar med utgångspunkt från denna analys. I det följande redovisas först målen för utgiftsområdet, de indikatorer och andra bedömningsgrunder som regeringen använder i resultatredovisningen för att bedöma måluppfyllelsen samt en kortfattad beskrivning av resultatredovisningens struktur. Därefter följer det ställningstagande som utskottet gör med utgångspunkt i de iakttagelser som har gjorts i uppföljningen.

Propositionen

Mål för utgiftsområdet

Energipolitiken präglas av mål som är beslutade på flera olika nivåer – alltifrån EU-nivå ner till myndighetsnivå. Flera av dessa mål redovisas i budgetpropositionen, om än inte alla, under den inledande rubriken mål.

Av budgetpropositionen framgår att det övergripande målet för energipolitiken är att på kort och lång sikt trygga tillgången till el och annan energi på med omvärlden konkurrenskraftiga villkor. Energipolitiken ska skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg inverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle. Härigenom främjas en god ekonomisk och social utveckling i hela Sverige. Regeringen anger att detta och övriga relevanta mål för energipolitiken framgår av riksdagens beslut från juni 2002 om riktlinjer för energipolitiken (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17). Vilka dessa ”övriga relevanta mål” är redovisas dock inte närmare.

Av budgetpropositionen framgår vidare att det i enlighet med propositionen En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi har beslutats om ”ett antal energipolitiska mål” (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25). Därefter redovisas emellertid endast följande tre mål:

- Andelen förnybar energi ska 2020 utgöra minst 50 procent av den totala energianvändningen.
- Andelen förnybar energi i transportsektorn ska 2020 vara minst 10 procent.
- 20 procent effektivare energianvändning till 2020. Målet uttrycks som ett sektorsövergripande mål om minskad energiintensitet med 20 procent mellan 2008 och 2020.

Vidare anges det mål som finns inom Sveriges och Norges gemensamma elcertifikatssystem, dvs. att det ska tillkomma 26,4 terawattimmar (TWh) ny förnybar elproduktion på den gemensamma elcertifikatsmarknaden till 2020. Därutöver anger regeringen att riksdagen för närvarande bereder ett förslag om ett nytt finansieringsmål inom elcertifikatssystemet (prop. 2014/15:123).

Avslutningsvis anges att i enlighet med propositionen Forskning och innovation för ett långsiktigt hållbart energisystem (prop. 2012/13:21, bet. 2012/13:NU6) ska insatser för forskning och innovation på energiområdet inriktas så att de kan bidra till uppfyllandet av uppställda energi- och klimatmål, den långsiktiga energi- och klimatpolitiken och relevanta energirelaterade miljö kvalitetsmål.

Övriga mål och prioriteringar

De mål som nämns ovan samlas i budgetpropositionen under rubriken Mål för utgiftsområdet. Under den övergripande rubriken Resultatredovisning i budgetpropositionen redovisas dessutom löpande flera andra mål som har beslutats av andra än riksdagen. Det kan exempelvis handla om mål som regeringen eller någon myndighet har ställt upp eller mål som gäller för någon särskild satsning. Utöver det som uttryckligen betecknas mål förekommer även begrepp av ”målliknande” karaktär, exempelvis visioner, prioriteringar, riktlinjer eller ett särskilt angivet syfte för en viss insats.

Indikatorer och bedömningsgrunder

Avsnittet 2.5 Resultatredovisning sträcker sig över s. 15–51 i budgetpropositionen, utgiftsområde 21 Energi. Redovisningen inleds med en beskrivning av det som betecknas ”resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder” (avsnitt 2.5.1). Ett antal (19) resultatindikatorer redovisas i en tabell. Tre av dessa sägs syfta till att följa upp de övergripande målen för energipolitiken. Dessa tre är:

- Total andel förnybar energi
- Andel förnybar energi i transportsektorn
- Energiintensitet.

För övriga 16 resultatindikatorer görs hänvisningar i tabellen till efterföljande delavsnitt i resultatredovisningen. Det sägs även att ”för en fördjupad analys av vissa indikatorer hänvisas till efterföljande avsnitt”.

Den återstående delen av avsnittet (s. 15–20) torde därmed omfatta det som regeringen anser vara ”andra bedömningsgrunder”. Dessa redovisas under följande underrubriker.

- Energibalanser
- Elbalansen
- Försörjningstrygghet
- Konkurrenskraft
- Ekologisk hållbarhet
- Internationellt
- Aktuellt i EU.

Regeringens resultatredovisning

Resterande del av resultatredovisningen är tematiskt indelad i följande avsnitt:

- Elmarknad
- Gasmarknad
- Värmemarknad
- Energieffektivisering
- Förnybar energi
- Energiforskning och innovation
- Resultatredovisning för Svenska kraftnät.

I samtliga avsnitt utom det sistnämnda använder regeringen underrubrikerna mål, resultat samt analys och slutsatser. Flera av de underavsnitt som rubriceras resultat delas därutöver in i ytterligare undernivåer.

Utskottets ställningstagande

Allmänna iakttagelser

Utskottet vill inledningsvis framhålla att en klar och tydlig resultatredovisning bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får. Regeringens resultatredovisning är ett viktigt underlag för riksdagens budgetberedning. En utgångspunkt för riksdagens uppföljning av budgetpropositionens resultatredovisning är att det ska vara möjligt för utskottet att följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens budgetförslag. Utskottet välkomnar arbetet med att utveckla den ekonomiska styrningen, vilket bidrar till att förbättra resultatredovisningen från regeringen till riksdagen.

Utskottets grupp för uppföljning och utvärdering har genomfört en uppföljning av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2016 för samtliga de utgiftsområden som faller inom utskottets beredningsområde, dvs. 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Det är utskottets förhoppning att detta arbete kan leda till en ökad dialog med regeringen om resultatredovisningen. Utskottet vill betona att resultatredovisningen ger en god bild av regeringens arbete inom politikområdena och innehåller mycket

information som är relevant för utskottets beredning av budgetpropositionen. Eftersom uppföljningen främst syftar till att skapa en dialog med regeringen om hur resultatredovisningen kan förbättras, inriktar sig utskottets iakttagelser framför allt på förbättringsåtgärder. Utskottet noterar att flera iakttagelser inte bara är gemensamma för de tre utgiftsområden som utskottet hanterar utan också är giltiga för andra utgiftsområden. Det är också viktigt att påpeka att flertalet av dessa iakttagelser inte är specifika för årets budgetproposition. Vidare noterar utskottet att resultatredovisningens struktur skiljer sig åt mellan de tre utgiftsområdena. Här kan det enligt utskottets uppfattning vara berättigat att reflektera över om detta främst avspeglar de tre utgiftsområdenas särarter eller om en mer enhetlig disposition hade varit möjlig att använda i syfte att öka läsbarheten och jämförbarheten.

Iakttagelser avseende utgiftsområde 21 Energi

Målen

Energipolitiken präglas av mål som är beslutade på flera olika nivåer. Flera av de riksdagsbundna målen är konkret uttryckta i termer av procentnivåer som ska uppnås före en viss tidpunkt. Resultatutvecklingen när det gäller dessa mål kan, enligt utskottets bedömning, därför anses vara förhållandevis lätt att följa upp.

Enligt utskottets uppfattning är det emellertid ofta svårt att utläsa hur riksdagens övergripande mål förhåller sig till övergripande EU-mål och till mål som anges på lägre nivåer i målhierarkin. Sambanden mellan riksdagsmål och övriga mål och prioriteringar hade även varit tydligare om direkta referenser till riksdagsmålen hade gjorts mer frekvent i resultatredovisningen. För mål som har beslutats av riksdagen bör regeringen referera till aktuella riksdagsbeslut. Detta gör det lättare för läsaren att återknyta till de överväganden som regeringen och riksdagen har gjort i samband med att målet föreslogs och beslutades.

I budgetpropositionen anger regeringen uttryckligen att det regelverk som beslutas på EU-nivå är en viktig utgångspunkt för den svenska energipolitiken. Mot den bakgrunden hade det, enligt utskottets uppfattning, varit klagande om de energipolitiska EU-mål som i resultatavsnittet omnämns under rubriken Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder hade redovisats redan i det inledande målavsnittet.

Indikatorer och andra bedömningsgrunder

Utskottet anser att det är positivt att regeringen redovisar ett antal resultatindikatorer (19) som ska underlätta bedömningen av det resultat som har uppnåtts inom utgiftsområdet. Det är också bra att indikatorernas utveckling redovisas över några års tid. Utskottet noterar dock att det endast görs mycket begränsade återkopplingar i resultatredovisningen till den tabell som visar indikatorernas utveckling över tid. Det hade också varit lättare att göra en bedömning av resultatutvecklingen om resultatindikatorerna hade använts mer

explicit i resultatredovisningens analys- och slutsatsavsnitt. Indikatorer som inte används eller där en eventuell användning inte redovisas blir mindre meningsfulla. Utskottet efterlyser därför en tydligare redovisning av vilken funktion indikatorerna har haft för regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen.

Utöver resultatindikatorerna redovisar regeringen något som betecknas andra bedömningsgrunder. Denna redovisning innehåller bl.a. beskrivningar av pågående eller nyligen avslutat utredningsarbete och internationellt samarbete. Utskottet saknar emellertid någon form av klargörande av vad regeringen anser vara en annan bedömningsgrund och hur bedömningsgrunder av detta slag används för att bedöma det energipolitiska resultatet. Kopplingen mellan målen och det som anges som andra bedömningsgrunder blir annars otydlig, vilket utskottet anser gör det svårt att bedöma det resultat som redovisas och hur regeringen värderar resultatet i förhållande till relevanta mål.

Resultatredovisningen

Resultatredovisningsavsnittet i budgetpropositionen om utgiftsområde 21 Energi är omfattande och innehåller mycket varierande former av information. Utskottet antar att informationsbredden till viss del kan härledas till något som skulle kunna betraktas som den mycket vida tolkning av begreppet resultat som tycks präglade denna del. Resultatredovisningen består därför i stor utsträckning av omfattande beskrivningar som egentligen inte rör verksamhetens resultat utan som mer är att betrakta som olika insatser eller omvärldsfaktorer. Reella eller förväntade effekter av verksamheter som kan kopplas till mål som riksdagen har beslutat, redovisas mer sällan. Sammantaget leder detta till att det är svårt att få en överblick och förståelse för vad regeringen anser vara det resultat som har uppnåtts inom utgiftsområdet och hur detta resultat förhåller sig till de mål som har beslutats av riksdagen. Resultatredovisningens omfattning och mindre stringenta karaktär gör också att den information som riksdagen behöver för sina beslut framträder mindre tydligt.

En tydligare åtskillnad mellan å ena sidan beskrivningar av det allmänna tillståndet och utvecklingen på det energipolitiska området och å andra sidan de faktiska resultaten av statens insatser skulle underlätta riksdagens behandling av resultatredovisningen. Förståelsen skulle öka om det var lätt att se vilka delar av redovisningen som är en beskrivning av omvärldsfaktorer och de delar i vilka faktiska resultat av genomförda statliga insatser redovisas och bedöms. Utskottet inser att denna uppdelning i många fall kan vara svår att göra, men resultatredovisningen inom utgiftsområde 21 Energi skulle bli mer lättillgänglig om man försökte åstadkomma en renodling med denna inriktning. Enligt utskottets uppfattning bör resultatredovisningen i första hand vara en beskrivning av det faktiska resultatet av genomförda statliga insatser och en bedömning av resultatets förhållande till de riksdagsbundna målen.

Ett annat sätt att tydliggöra mål- och resultatstyrningen kunde enligt utskottets uppfattning vara att på ett samlat och mer renodlat sätt redovisa det som skulle kunna betecknas energipolitikens medel. Därmed skulle kedjan medel

(prestation, insats, verksamhet, anslagsfinansierad satsning el. dyl.) >> resultat >> effekt i förhållande till målet bli tydligare. Den nuvarande modellen där så gott som alla energipolitiska medel redovisas under rubriken resultatredovisning gör att just detta avsnitt blir överskådligt och att länken ”energipolitikens medel” försvinner.

Energi- och klimatskatter och andra skatter som påverkar energiproduktionen/energianvändningen är viktiga styrmedel som direkt eller indirekt har energipolitiska implikationer. Även om skattefrågorna inte ingår i näringsutskottets beredningsområden anser utskottet att beskattningens betydelse som energipolitiskt styrmedel motiverar ett resonemang om dess effekter på de energipolitiska målen även i beskrivningen av resultatet inom utgiftsområde 21 Energi.

Utskottet förordar också att regeringen gör en översyn av de avsnitt i resultatredovisningen som betecknas Analys och slutsatser. Dessa avsnitt är i dag av mycket varierat slag. Utskottet anser att det i dessa avsnitt genomgående bör föras resonemang kring i vilken utsträckning graden av måluppfyllelse har ett samband med statliga insatser eller är ett utfall av andra faktorer. Vidare hade det varit bra med reflektioner kring vilka statliga insatser som har bidragit i större eller mindre utsträckning till graden av måluppfyllelse. En sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen för de riksdagsbundna målen vore också önskvärd.

Avslutningsvis vill utskottet också understryka värdet av att regeringen kopplar sina bedömningar av måluppfyllelsen till det anslagsförslag inom utgiftsområdet som utgör kärnan i regeringen budgetförslag. Tydlighet i detta avseende underlättar riksdagens beredning av budgetförslagen.

Anslag inom utgiftsområde 21

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 21 Energi i enlighet med vad utskottet föreslår och som framgår av bilaga 3. Utskottets förslag till anslag överensstämmer med regeringens förslag. Riksdagen fastställer även avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften och godkänner de förslag om bemyndiganden som läggs fram i propositionen. Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för perioden 2016–2018 för Affärsverket svenska kraftnät och bemyndigar regeringen att ge affärsverket finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen har föreslagit för 2016. Slutligen avslår riksdagen samtliga motionsyrkanden som behandlas i avsnittet.

Jämför reservation (SD) och särskilda yttrandena 1 (M), 2 (C), 3 (L) och 4 (KD).

Inledning

Med bifall till regeringens förslag har riksdagen bestämt utgiftsramen för 2016 för utgiftsområde 21 Energi till 2 812 miljoner kronor (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1). Näringsutskottet har i ett yttrande till finansutskottet (yttr. 2015/16:NU1y) föreslagit att det ska tillstyrka regeringens förslag till ramar för 2016 för utgiftsområdet. I yttrandet har Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet i avvikande meningar förordat sina respektive partiers förslag till ram för det utgiftsområdet. Av yttrandet framgår därutöver att även Kristdemokraterna föreslår en annan ram än regeringen för det aktuella utgiftsområdet. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till ramar för 2016 samt beräkningar för perioden 2017–2019 framgår av tabell 1.

Tabell 1. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsnivåer för utgiftsområde 21 Energi

Miljoner kronor

År	Regeringens förslag	Avvikelser gentemot regeringens förslag				
		M	SD	C	FP	KD
2016 (förslag)	2 812	-303	-340	+322	-194	-23
2017 (beräkning)	2 788	-443	-390	-218	-436	-213
2018 (beräkning)	2 602	-443	-390	-318	-438	-213
2019 (beräkning)	2 609	-453	-365	-318	*	-213

*Inget värde angivet för 2019

I detta ärende ska utskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag inom utgiftsområdet ska göras genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Regeringens förslag till fördelning till de olika anslagen framgår av tabellen i bilaga 2. I bilagan redovisas också de motförslag som finns i oppositionspartiernas utgiftsområdesmotioner (motionerna 2015/16:2444 (M), 2015/16:3234 (SD), 2015/16:3154 (C), 2015/16:3202 (FP) och 2015/16:3149 (KD)).

Den utgiftsram som riksdagen har beslutat är i regeringens förslag fördelad på elva anslag. Åtta av dessa kompletteras med förslag till bemyndiganden för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser som leder till utgifter de kommande åren. Dessutom föreslår regeringen att riksdagen ska fastställa avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften för 2016.

I det följande redovisas inledningsvis utgiftsområdets omfattning så som det beskrivs i budgetpropositionen samt de övergripande målen för utgiftsområdet. Vidare refereras det regeringen anför i budgetpropositionen under rubriken Energipolitikens inriktning. Därefter redovisas regeringens överväganden när det gäller vart och ett av de elva anslagen. Därutöver redovisas regeringens förslag till beslut om en investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät och om finansiella befogenheter för affärsverket. Även regeringens förslag om nivån på avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften finns med i redovisningen.

Därefter refereras de motioner som innehåller förslag som direkt gäller anslagen eller som bedöms kunna ha påverkan på de föreslagna anslagen.

Propositionen

Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 21 Energi i budgetpropositionen omfattar frågor om tillförsel, distribution och användning av energi. Energipolitiken bygger på samma tre grundpelare som energisamarbetet i EU, dvs. att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Ansvar för åtgärderna ligger främst på Statens energimyndighet (Energimyndigheten), Energimarknadsinspektionen och Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) men även på Boverket och länsstyrelserna.

Målen för energipolitiken och därmed även för utgiftsområde 21 Energi har redovisats tidigare i betänkandet.

Energipolitikens inriktning

I det följande refereras det regeringen anför i budgetpropositionen under rubriken Energipolitikens inriktning.

Regeringen anser att energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet. Den är central i arbetet med att bygga ett hållbart samhälle, och sysselsättningen i Sverige är beroende av att det finns en god och tillförlitlig tillgång till el till konkurrenskraftiga priser.

Regeringen framhåller att svenska företag och konsumenter måste kunna lita på att det finns en trygg energiförsörjning. Det förutsätter att företagen inom energisektorn får långsiktiga spelregler och stabila villkor för sin verksamhet, vilket skapar förutsättningar för de investeringar som är nödvändiga för omställningen av energisektorn.

Då det långsiktiga perspektivet enligt regeringens mening sträcker sig längre än några mandatperioder är det angeläget att få till stånd en blocköverskridande överenskommelse. Regeringen har därför tillsatt en energikommission som ska lämna underlag till en bred politisk överenskommelse om den långsiktiga energipolitiken. Regeringens ingång i dessa samtal är bl.a. att Sverige på sikt ska ha 100 procent förnybar energi.

Regeringen anser att klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Om temperaturen fortsätter att stiga i den takt som forskarna ser och förutspår kommer det att få mycket allvarliga konsekvenser för livet på jorden.

I Sverige kommer de största utsläppen av växthusgaser från transporter och industrier. Genom satsningar på förnybar energi, som ersätter fossila bränslen, skapar regeringen förutsättningar för minskade utsläpp och en utveckling mot ett hållbart energi- och transportsystem. Regeringens ambition är att Sverige på sikt ska ha ett energisystem som baseras på 100 procent förnybar energi.

Elcertifikatssystemet är ett effektivt styrmedel för att få en ökad andel förnybar el. Regeringen har därför föreslagit att målet för elcertifikatssystemet

ska höjas till 2020. Regeringens ambitionshöjning innebär att Sverige ska finansiera 30 TWh ny förnybar el till 2020 jämfört med 2002. Ambitionshöjningen bidrar till att öka utbyggnaden av den förnybara energin. En annan viktig aspekt är att elproduktionssystemet ytterligare diversifieras och därmed bidrar till att öka försörjningstryggheten.

Solceller är en förnybar energiteknik som är gynnsam i ett klimatperspektiv. För att stimulera utbyggnaden av solceller satsar regeringen totalt 1 395 miljoner kronor under perioden 2016–2019 för detta ändamål. Därutöver har Energimyndigheten fått i uppdrag att ta fram ett förslag till strategi för ökad användning av solen i Sverige. Förslaget till strategi ska redovisas den 28 mars 2016.

För att stödja dagens positiva utveckling när det gäller vindkraft satsar regeringen totalt 60 miljoner kronor på samordnings- och informationsinsatser för att främja vindkraftsutbyggnad under perioden 2016–2019.

I budgetpropositionen för 2015 aviserade regeringen att stödet för havsbaserad vindkraft ska stärkas. På uppdrag av regeringen har Energimyndigheten utrett hur ett sådant stöd bör utformas. Energimyndigheten har föreslagit att om syftet med stödet är en storskalig utbyggnad av havsbaserad vindkraft så bör stödet ges i form av ett ekonomiskt driftsstöd för elproduktion. Energimyndighetens rapport har remitterats.

Energimyndighetens förslag avser en storskalig utbyggnad av havsbaserad vindkraft på lång sikt, med huvudsaklig utbyggnad under perioden 2024–2033. Regeringen bedömer, liksom flera remissinstanser, att det är för tidigt att nu ta ställning till ett styrmedel för en storskalig och långsiktig utbyggnad av havsbaserad vindkraft. I sammanhanget vill regeringen även uppmärksamma att frågan har beröringspunkter med Energikommissionens arbete.

Regeringen avser dock att ge Energimyndigheten i uppdrag att närmare utreda hur stor potentialen är för kostnadsreduktion samt hur stor den potentiella marknaden är för innanhavsbaserad vindkraft i Sverige och internationellt. Om det bedöms vara samhällsekonomiskt motiverat bör myndigheten även utreda och föreslå hur utvecklingen av framför allt innanhavsbaserad vindkraft kan stödjas.

Transporterna är den sektor inom energisystemet som ännu är till största delen fossilberoende. En omställning av transportsektorn för att bryta fossilberoendet är nödvändig och förutsätter, utöver en effektivisering och elektrifiering av transportarbetet, även en ökad andel biodrivmedel. Sverige har redan Europas högsta andel förnybar energi i transportsektorn, men arbetet med att fasa ut de fossila drivmedlen behöver intensifieras. Energimyndigheten tillförs resurser för att kunna ta en mer aktiv roll och samordna detta arbete.

Enligt regeringens uppfattning utgör ett effektivt utnyttjande av resurser (inklusive energi) grunden för ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling. Att

effektivisera användningen av energi är ett viktigt medel för att minska belastningen på klimat, miljö och hälsa. Det kan även bidra till ökad konkurrenskraft för svenskt näringsliv och en tryggare energiförsörjning.

Näringsdepartementet lät under 2014 en extern konsult göra en fördjupad analys av energieffektiviseringspotentialen samt förekomsten och omfattningen av olika marknadsmisslyckanden och hinder för energieffektivisering i olika sektorer. Enligt konsultens analys finns det stora outnyttjade samhällsekonomiska potentialer för ytterligare energieffektivisering fram till 2030. Konsulten bedömer vidare att styrmedelsportföljen för energieffektivisering behöver utvecklas för att potentialen till 2030 ska realiseras.

Energimyndigheten har på regeringens uppdrag utrett behovet av att införa ett kvotpliktssystem för energieffektivisering (s.k. vita certifikat) och de samhällsekonomiska konsekvenserna av detta styrmedel. Regeringen bedömer mot bakgrund av Energimyndighetens rapport att ett kvotpliktssystem inte hinner införas i tid för att kunna bidra till måloppfyllelse 2020. Regeringen bedömer vidare att det är för tidigt att nu ta ställning till styrmedel för energieffektivisering med tidshorisonten 2030. I sammanhanget vill regeringen även uppmärksamma att frågan har beröringspunkter med Energikommissionens arbete.

Energimyndigheten har i en rapport föreslagit att lagen om kommunal energiplanering reformeras. Rapporten har remitterats. Regeringen bedömer mot bakgrund av rapporten och remissvaren att nya former för stöd och samarbete mellan staten och kommunerna samt mellan olika lokala och regionala aktörer behöver utvecklas, inte minst sedan flera tidigare stöd och program har avvecklats.

För att fortsätta att utveckla ett strategiskt, samordnat och långsiktigt arbete för energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå satsar regeringen totalt 100 miljoner kronor under perioden 2016–2019 på kapacitetsutveckling hos offentliga aktörer på lokal och regional nivå, dvs. kommuner, landsting, aktörer med regionalt utvecklingsansvar, regionala energikontor och länsstyrelser.

Medlen får användas för stöd till länsstyrelsernas arbete med att samordna kommuner, företag och andra aktörer i länet och driva utveckling, genomförande, uppföljning och utvärdering av regionala energi- och klimatstrategier, stöd till regionala nätverk och samverkansprojekt för att utveckla och sprida erfarenheter om arbetsmetoder, teknik och annan kunskap kring energi- och klimatomställning i t.ex. miljötillsyn och fysisk planering samt planeringsstöd för vindkraft (avser kommunernas översiktsplanering).

Enligt vad som anförs i budgetpropositionen är stöd till forskning och innovation inom energiområdet en viktig och integrerad del av energipolitiken. Utveckling av ny teknik och nya tjänster ökar väsentligt möjligheterna att minska kostnaderna för att uppnå klimat-, energi- och miljöpolitiska mål. Insatserna fokuseras på områden inom vilka Sverige har en nationell styrkeposition i form av naturresurser och kompetens samt goda förutsättningar för export av teknik eller kunnande.

Regeringen konstaterar att Sverige har framstående forskarmiljöer, ett starkt näringsliv och samhällsaktörer som länge har arbetat med hållbara lösningar i ett systemperspektiv. Därmed finns goda möjligheter också till ekonomisk utveckling i tillhandahållandet av nya produkter och tjänster på den globala marknaden.

Insatserna för forskning och innovation på energiområdet är till stor del utmaningsdrivna. För att öka kommersialiseringen och påverkan på marknaden och energisystemet behövs en bred portfölj av insatser som kan överbrygga gapet mellan ny kunskap och framgångsrik marknadsintroduktion av nya lösningar.

Forskning och innovation hanteras därför inom en strategiskt utformad samlad insats som spänner över hela innovationssystemet och fångar upp hela värdekedjor utifrån en helhetssyn på energisystemet. Det hanteras i nära samverkan med, och som komplement till, övriga energipolitiska insatser och andra styrmedel som syftar till att uppnå klimat-, energi- och miljöpolitiska mål.

Den förra regeringens förslag till grön investeringsfond, inom ramen för det nationella regionalfondsprogrammet, ska genomföras och kommer att bidra till utbudet av riskkapital med fokus på affärsverksamheter inom klimat- och energiteknikområdet och tjänstekoncept som kan bidra till minskade koldioxidutsläpp.

En viktig del av utvecklingen av energipolitiken är, enligt regeringens uppfattning, att stärka den enskilda individens makt över sin användning av energi. Regeringen anser att en åtgärd som har förbättrat medborgarnas möjligheter att påverka utvecklingen av energisystemet är det nyligen införda systemet med skattereduktion för mikroproduktion av förnybar el, vilket underlättar för de som vill producera el för egen användning. Regeringen avser att undersöka om förfarandet kan förenklas och om mikroproduktion av förnybar el ytterligare kan underlättas samt om fler (t.ex. s.k. andelsägd produktion av förnybar el) kan komma i åtnjutande av skattereduktionen.

Enligt dagens reglering ska en kund som inte har gjort ett aktivt val av elhandlare anvisas en elhandlare av elnätsföretaget. Det är dock stora skillnader på villkoren, främst när det gäller elpriset, i de avtal som anvisningshandlaren erbjuder anvisade kunder och de som elhandlaren erbjuder övriga kunder. Regeringen anser därför att det är angeläget att kunderna på ett enkelt sätt får väsentlig information på sin faktura som kan vara viktig för att kunderna ska kunna vara aktiva på elmarknaden. Det kan t.ex. vara uppgifter om avtalets bindningstid och uppsägningstid samt omfattningen och villkoren för eventuella brytkostnader. Vidare kan kunder med anvisat avtal ha behov av särskild information om villkoren för det anvisade avtalet och om ellagens (1997:857) bestämmelser om byte av elhandlare. Regeringen avser att inom en snar framtid återkomma i frågan med förslag till en skarpare reglering.

För att elkunderna ska kunna få enklare fakturor, smidigare byten av elleverantör och för att förbättra hanteringen av kundens förbrukningsdata har regeringen gett Svenska kraftnät och Energimarknadsinspektionen i uppdrag att

utveckla en ny modell för informationshantering på slutkundsmarknaden. En ny informationsmodell är en viktig förutsättning för utvecklingen av nya produkter och tjänster på både den svenska och den nordiska elmarknaden.

Smarta elnät är, enligt regeringen, inte ett mål i sig utan en möjliggörare inom en rad olika områden och ett verktyg för att kunderna ska få ökad makt över sina kostnader. Smarta elnät är ett brett begrepp och omfattar inte bara teknik, utan även nya affärsmodeller och tjänster samt nya förutsättningar för reglering och marknadsdesign. Den digitala utvecklingen gör det möjligt för kunden att ta en aktivare roll utifrån egna intressen och behov. Det smarta elnätet ska göra det lättare för kunderna att styra sin elförbrukning mot en mer energi- och kostnadseffektiv användning och t.ex. minska belastningstopparna. För att uppnå detta krävs dock att teknik och användargränssnitt utvecklas på ett sätt som är väl anpassat utifrån ett konsumentperspektiv. Smarta elnät handlar också om hur successiva förbättringar och uppgraderingar av den befintliga infrastrukturen bör utvecklas för att på ett kostnads-effektivt sätt möta nuvarande och framtida behov och samtidigt garantera ett hållbart kraftsystem med låga förluster och med hög kvalitet.

Regeringen delar samordningsrådets och remissinstansernas uppfattning att det kommer att finnas ett fortsatt behov av samordning mellan inblandande myndigheter och andra intressenter för att genomföra handlingsplanen för smarta elnät. Regeringen avser därför att tillsätta ett forum för smarta elnät med fokus på att främja och utveckla dialogen om smarta elnäts möjligheter.

Intresset för smarta elnät på en global nivå är också mycket stort. Sverige har goda möjligheter att stärka sin konkurrenskraft på en internationell marknad. Forumet ska därför utarbeta en nationell strategi i syfte att främja smarta elnät som en svensk tillväxtbransch på en global marknad. Arbetet blir en del av regeringens exportfrämjande insatser de kommande åren.

Regeringen anser att energilagring kan bidra till ökad effektivitet i energisystemet. För att bidra till att öka enskilda kunders möjlighet att lagra sin egenproducerade el avsätter regeringen medel för bidrag till anläggningar för energilagring i hushåll. Därtill får Energimyndigheten medel att genomföra en satsning på kommersialisering och utveckling av teknik för energilagring. Satsningen omfattar totalt 25 miljoner kronor 2016 och därefter 50 miljoner kronor årligen under perioden 2017–2019. Energilagring kan vara en förutsättning för samverkan mellan olika energibärare för att öka effektiviteten i energisystemet. För en övergång till ett energisystem baserat på 100 procent förnybar energi krävs smarta tekniker på produktions-, distributions- och användarsidan. Utveckling av teknik för energilagring kan vara ett viktigt steg i denna omställning eftersom den kan minska de dynamiska effekterna av integrationen av intermitterande elproduktion i elnäten. Energilagring kan även bidra till att öka enskilda kunders möjlighet att lagra sin egenproducerade el för att sedan utnyttja den vid ett senare tillfälle och till att öka möjligheterna att utnyttja prisvariationer på elen.

Samhällets beroende av el ökar alltmer. Samtidigt förändras elsystemet genom en förändrad produktionsmix med en ökande andel förnybar energi.

Kunder ges även bättre möjligheter att styra sin elanvändning. Det nordiska elnätet knyts alltmer samman med kontinenten och mot en integrerad europeisk energimarknad. Därmed förändras överföringsmönstren, och stamnätet behöver anpassas till framtidens behov.

Svenska kraftnät planerar investeringar i nätet som uppgår till knappt 11,8 miljarder kronor under perioden 2016–2018, varav 3,4 miljarder kronor under 2016. Det utgör en kraftig ökning av utbyggnadstakten jämfört med historiska nivåer (se vidare nedan under rubriken Svenska kraftnät).

För att ta ett helhetsgrepp på energi- och klimatfrågor har EU-kommis-sionen presenterat ett förslag om en europeisk energijunion som bl.a. inkluderar en målsättning om att EU ska bli världsledande på förnybar energi, vilket regeringen välkomnar.

I diskussionerna om prioriteringarna inom energijunionen argumenterar regeringen för att den ska bidra till uppfyllelsen av EU:s mål om att minska utsläppen med 80–95 procent till 2050. Regeringen understryker även vikten av en väl fungerande inre marknad då detta är en förutsättning för att EU ska kunna uppnå sina klimat- och energimål på ett kostnadseffektivt sätt.

Anslag m.m. för 2016

Den utgiftsram som regeringen har föreslagit för utgiftsområde 21 Energi uppgår för 2016 till ca 2,8 miljarder kronor och är fördelad på elva anslag. Enligt förslaget i propositionen kompletteras åtta av dessa anslag med förslag till bemyndiganden för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser som leder till utgifter de kommande åren. Dessutom föreslår regeringen att riksdagen ska fastställa avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften för 2016. I det följande redovisas regeringens överväganden när det gäller vart och ett av de elva anslagen.

Anslaget 1:1 Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader får användas för Statens energimyndighets förvaltningsutgifter, Fjärrvärmenämnden samt provning och märkning av energirelaterad utrustning. Energimyndigheten tar ut och disponerar avgifter med stöd av förordningen (2008:1330) om vissa avgifter på naturgasområdet. För att uppnå en mer stabil finansiering av de uppgifter som finansieras med avgiften föreslår regeringen att anslaget ökas med 3,75 miljoner kronor per år fr.o.m. 2016. Regeringen avser samtidigt att besluta om att avgiftsintäkterna ska redovisas mot inkomsttitel och inte längre disponeras av myndigheten.

Anslaget 1:2 Insatser för energieffektivisering m.m. får användas för utgifter för statsbidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning, utbildning av och information till energi- och klimatrådgivare samt stöd till lokalt och regionalt arbete för energihushållning. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till teknikupphandling för att utveckla och introducera ny energieffektiv teknik på marknaden samt stöd till energieffektiv teknik. Anslaget får även användas för utgifter för insatser för informationsspridning, utveckling

och spridning av verktyg och metoder samt utredningsinsatser. Vidare får anslaget användas för främjandeåtgärder, såsom demonstrationsprojekt, samt utvärdering av befintliga och nya lågenergibyggnader. Därutöver får anslaget användas för utgifter för genomförandet av EU-rättsakter samt annat internationellt samarbete inom energieffektiviseringsområdet och därtill hörande metod-, utvecklings- och utredningsarbete. Anslaget får även användas för utgifter för utveckling av styrmedel för energieffektivisering samt statlig medfinansiering av ett nationellt regionalfondsprogram.

Regeringen konstaterar att det inom anslaget anvisas medel för statlig medfinansiering av energieffektiviseringsåtgärder inom det nationella regionalfondsprogrammet. På grund av förseningar under det första året uppstod ett anslagssparande som har dragits in. För att Sverige ska kunna uppfylla sina åtaganden när det gäller medfinansiering för hela perioden måste dessa medel anvisas för ett senare år, dvs. 10 miljoner kronor för 2016 samt 15 miljoner kronor årligen för 2017 och 2018. Regeringen föreslår att 253 miljoner kronor anvisas för 2016.

För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det, enligt regeringen, nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Därför föreslår regeringen att den ska bemyndigas att under 2016 för det aktuella anslaget besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 260 miljoner kronor under perioden 2017–2019.

Anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft får användas för utgifter för statsbidrag till teknikutveckling och marknadsintroduktion av storskaliga vindkraftstillämpningar, främjandeåtgärder samt till olika studier av miljöeffekter av vindkraftsetableringar. För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för det aktuella anslaget besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 miljoner kronor 2017 och 2018.

För att finansiera utgifter och statsbidrag för forsknings-, utvecklings-, demonstrations- och kommersialiseringsinsatser inom energiområdet finns anslaget 1:4 Energiforskning. Anslaget är det i särklass största inom utgiftsområdet och svarar för knappt hälften av utgiftsramen. Det får även användas för utgifter för bidrag för att främja utvecklingen av teknik som baserar sig på förnybara energislag och effektiv energianvändning i industriella processer i försöks- eller fullskalanläggningar. Anslaget får även användas för Energimyndighetens arbete med forskningsrelaterade uppgifter, utgifter för utrednings-, utvärderings- och samordningsinsatser inom energiområdet, svenskt och internationellt FoU-samarbete samt för att uppfylla Sveriges åtaganden inom ramen för ingångna bilaterala energiforskningssamarbeten. För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:4 Energiforskning besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3,5 miljarder kronor under perioden 2017–2020.

Anslaget 1:5 Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket avser statens åtaganden om ersättning av vissa kostnader vid avvecklingen av de två reaktorerna vid nyssnämnda kärnkraftverk. Regeringen föreslår att 102,9 miljoner kronor anvisas för 2016. För 2017 beräknas anslaget till 52,6 miljoner kronor. För 2018 och 2019 beräknas anslaget uppgå till 0 kronor för respektive budgetår.

Anslaget 1:6 Planeringsstöd för vindkraft ska finansiera utgifter för ekonomiskt stöd till kommuner, kommunala och regionala samverkansorgan samt länsstyrelser i syfte att genomföra planeringsinsatser för vindkraft och underlätta för vindkraftens utveckling. Anslaget används även för samordnings- och informationsinsatser för att främja vindkraftsutbyggnad. Regeringen föreslår att 15 miljoner kronor anvisas för 2016. För att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:6 Planeringsstöd för vindkraft besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 miljoner kronor 2017 och 2018.

Ändamålet med anslaget 1:7 Energimarknadsinspektionen: Förvaltningskostnader är att täcka kostnader för nyssnämnda myndighets förvaltningsuppgifter. Regeringen föreslår att drygt 110,7 miljoner kronor anvisas för 2016. För åren 2017, 2018 och 2019 beräknas anslaget till knappt 108,9 miljoner kronor, drygt 110,7 miljoner kronor respektive knappt 112,9 miljoner kronor.

Anslaget 1:8 Energiteknik får användas för att stimulera spridningen av vissa energitekniska lösningar som bedöms ha positiva effekter på klimatet. Högst 5 miljoner kronor av anslaget får användas för de administrativa kostnader som detta medför.

Solceller är en förnybar energiteknik som är gynnsam i ett klimatperspektiv. Bland annat som en följd av fallande priser på solcellsanläggningar har antalet ansökningar blivit fler än beräknat, vilket innebär att avsatta medel inte är tillräckliga. För att stimulera en utbyggnad av solceller även i fortsättningen satsar regeringen totalt 1 395 miljoner kronor under perioden 2016–2019 för detta ändamål då det befintliga stödet för installation av solceller har varit framgångsrikt.

Som har redovisats under avsnittet politikens inriktning föreslår regeringen även en satsning på energilagring som omfattar totalt 25 miljoner kronor 2016 och därefter 50 miljoner kronor årligen under perioden 2017–2019 som ska finansieras via anslaget till energiteknik.

För att underlätta planering och göra det möjligt att teckna avtal om fleråriga projekt är det enligt regeringen nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Regeringen föreslår därför att den ska

bemyndigas att under 2016 för ramanslaget 1:8 Energiteknik besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov om framtida anslag på högst 70 miljoner kronor 2017 och 2018.

Åtgärder som genomförs enligt elberedskapslagen (1997:288) finansieras genom att den som innehar nätkoncession enligt ellagen (1997:857) betalar en avgift. Åtgärderna syftar till att förebygga, motstå och hantera sådana störningar i elförsörjningen som kan medföra svåra påfrestningar på samhället och att tillgodose elförsörjningen vid höjd beredskap. Åtgärderna finansieras genom anslaget 1:9 Elberedskap, som ska motsvara avgiftsintäkternas storlek. För det nyssnämnda anslaget föreslår regeringen att 255 miljoner kronor anvisas för 2016. För att underlätta planering och teckna avtal om fleråriga projekt är det nödvändigt att kunna fatta beslut som medför utfästelser för kommande år. Regeringen föreslår därför att den ska bemyndigas att under 2016 för anslaget 1:9 Elberedskap besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov om framtida anslag på högst 330 miljoner kronor 2017 och 2018.

Anslaget 1:10 Avgifter till internationella organisationer får användas för just detta ändamål samt för att finansiera utgifter för internationellt samarbete inom energiområdet. Regeringen föreslår att anslaget ska uppgå till 21 328 000 kronor under 2016. Därutöver föreslås att regeringen ska bemyndigas att under 2016 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 miljoner kronor 2017 och 2018. Bemyndigandet syftar till att underlätta planering och tecknande av avtal om fleråriga projekt.

Avslutningsvis föreslår regeringen ett nytt anslag 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning. Regeringen konstaterar att offentliga aktörer på lokal och regional nivå genom sitt ansvar för bl.a. miljötillsyn, samhällsplanering, näringslivsutveckling och hållbar regional tillväxt har en stor inverkan på andra aktörers förutsättningar att på ett effektivt sätt bidra till den energi- och klimatomställning som behövs för att uppnå miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan, målet om minskad energiintensitet till 2020 och för att skapa ett energisystem baserat på 100 procent förnybar energi. Bland annat lokala och regionala klimat- och energistrategier är styrdokument för dessa aktörers insatser.

För att skapa förutsättningar för ett strategiskt, samordnat och långsiktigt arbete för energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå satsar regeringen därför totalt 100 miljoner kronor under perioden 2016–2019 på kapacitetsutveckling hos offentliga aktörer på lokal och regional nivå, dvs. kommuner, landsting, aktörer med regionalt utvecklingsansvar, regionala energikontor och länsstyrelser. Regeringen föreslår att 25 miljoner kronor anvisas till anslaget för 2016.

Anslaget får användas för att finansiera länsstyrelsernas arbete med att samordna kommuner, företag och andra aktörer i länet och driva utveckling, genomförande, uppföljning och utvärdering av regionala energi- och klimatstrategier. Vidare får stöd ges till regionala nätverk och samverkansprojekt för

att utveckla och sprida erfarenheter om arbetsmetoder, teknik och annan kunskap om energi- och klimatomställning i t.ex. miljötillsyn och fysisk planering samt planeringsstöd för vindkraft (avser kommunernas översiktsplanering). Regeringen föreslår också att den ska bemyndigas att under 2016 besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 25 miljoner kronor under perioden 2017–2019.

Svenska kraftnäts investeringsplan

Svenska kraftnäts förslag till investerings- och finansieringsplan för perioden 2016–2018 omfattar åtgärder i stamnätet inklusive utlandsförbindelser och utrustning för elektronisk kommunikation. De planerade investeringarna under perioden beräknas uppgå till högst 11 760 miljoner kronor, varav 3 400 miljoner kronor under 2016. Vissa projekt delfinansieras av kommuner och andra markägare som får frilagd mark för exploateringsändamål, EU-bidrag eller genom anslutningsavgifter till stamnätet.

När Svenska kraftnät bildades i början av 1990-talet var stamnätet för el i en fas av förvaltning och låga investeringsvolym, vilket har övergått till en fas av omfattande ny- och ombyggnation. Enligt regeringen innebär det en väsentligt ökad investeringsvolym för att öka överföringskapaciteten i Nord-europa, förbättra driftsäkerheten, förnya befintliga anläggningar, ansluta ny elproduktion, främst i form av vindkraftsparker, och anpassa stamnätet till förändrade överföringsmönster.

Investeringarna i det svenska stamnätet har ökat kraftigt de senaste åren, och en nivå i storleksordningen 4 miljarder kronor per år kommer att kvarstå under överskådlig tid. Eftersom de ökade investeringsvolymerna ställer ökade krav på planering, uppföljning och kontroll i verksamheten har regeringen sedan 2012 gett Svenska kraftnät i uppdrag att redovisa en utvecklad investerings- och finansieringsplan.

I budgetpropositionen (s. 69 f.) redovisas översiktligt de av Svenska kraftnäts investeringsprojekt som var för sig överstiger 100 miljoner kronor. Det konstateras att det under perioden 2016–2018 kommer att genomföras stora samtidiga investeringar. Projekten befinner sig i olika faser, vilket gör att säkerheten i bedömningarna av investeringarna varierar. Regeringen understyrker därför att redovisningen ska ses som en indikativ plan över Svenska kraftnäts projekt.

Bland de större projekten kan för det första den s.k. Sydvästlänken nämnas. Sydvästlänken är en ny förbindelse från Hallsberg i Närke, via Nässjö, till Hörby i Skåne. Investeringen är affärsverkets största hittills. När förbindelsen tas i drift ökar den överföringskapaciteten mellan elområde 3 och elområde 4 med upp till 25 procent och bidrar till en förbättrad driftssäkerhet i södra Sverige. Idrifttagandet av Sydvästlänken har försenats, och enligt vad som anförs i budgetpropositionen var planen ett delvist idrifttagande i oktober 2015. Investeringen beräknas uppgå till 8 060 miljoner kronor, varav 685 miljoner kronor under treårsperioden.

Svenska kraftnät har utarbetat en ny struktur för Stockholms elnät i samarbete med Fortum och Vattenfall. Projektet Stockholms ström omfattar drygt 50 olika delprojekt, varav ett antal är aktuella under den kommande treårsperioden.

När det gäller utlandsförbindelser kan nämnas att den nya likströmsförbindelsen till Litauen (Nordbalt) enligt plan ska tas i drift vid årsskiftet 2015/16. Förbindelsen knyter samman den framväxande baltiska elmarknaden med den nordiska samt bidrar till att förbättra försörjningssituationen både i Sverige och i de baltiska staterna. EU har bidragit med stöd om 175 miljoner euro, varav 131 miljoner euro till kabelförbindelsen och 44 miljoner euro till nödvändiga nätförstärkningar i Baltikum. Den totala investeringen beräknas till drygt 6 600 miljoner kronor. Den svenska delen är 2 750 miljoner kronor, varav 320 miljoner kronor belastar treårsperioden.¹

Större reinvesteringar görs i de befintliga förbindelserna mellan Sverige och Själland samt mellan Sverige och Jylland. Vissa planer finns även på att knyta samman Sverige med Tyskland. Projektet, Hansa Power Bridge, förutsätter dock att interna flaskhalsar söderut i det tyska systemet byggs bort och att den interna överföringsförmågan inom Sverige är tillräckligt stor.

Utbyggnaden av vindkraften ställer också krav på nätförstärkningar och nya förbindelser. Svenska kraftnäts huvudinriktning är att ansluta nya vindkraftsparker till befintliga stationer, men för större vindkraftsparker krävs nya stationer för anslutning till stamnätet. En likströmsanslutning av Gotland till det svenska stamnätet planeras för att möjliggöra för de utbyggnadsplaner som finns för vindkraften på ön. Drygt 2 miljarder kronor kommer att belasta treårsperioden.

Mot bakgrund av de omfattande planerna på vindkraftsutbyggnad i norra Sverige planerar Svenska kraftnät att öka överföringskapaciteten genom seriekompensering för ett antal ledningar. Investeringen beräknas uppgå till 600 miljoner kronor, varav 410 miljoner kronor belastar treårsperioden.

Avslutningsvis bör nämnas att Svenska kraftnät planerar att förstärka överföringskapaciteten från elområde 1 till elområde 3. På kort sikt är överföringskapaciteten tillräcklig, men en förstärkning behövs för att möta vindkraftsutbyggnaden och är nödvändig för att möjliggöra reinvesteringar i gamla ledningar. Investeringen blir verkets största och beräknas till 11 miljarder kronor, varav 300 miljoner kronor belastar treårsperioden.

För en närmare beskrivning av övriga större investeringar hänvisas till ovan nämnda sidor i budgetpropositionen.

Regeringen föreslår att riksdagen ska godkänna Svenska kraftnäts investeringsplan för perioden 2016–2018. Regeringen anser att investeringsverk-

¹ De värden som har angivits här överensstämmer med de som finns i Svenska kraftnäts förslag till investeringsplan. Utskottet har noterat att några av värdena i budgetpropositionen som rör Nordbalt inte överensstämmer med dessa värden men att detta främst torde vara att betrakta som korrekturfel. Det gäller exempelvis den totala investeringskostnaden (står 660 miljoner kronor i budgetpropositionen) och storleken på EU:s bidrag till nätförstärkningarna i Baltikum (står 44 miljoner kronor i budgetpropositionen).

samheten inom Svenska kraftnät därmed kan planeras med relativt god framförhållning. Vidare redovisar regeringen att den är medveten om att det kan förekomma tidsmässiga förskjutningar som kan påverka investeringsnivåerna de enskilda åren. Regeringen har inget att invända mot de överväganden och förslag om verksamhetens mål och inriktning som presenteras i Svenska kraftnäts investeringsplan. Enligt regeringen ställer dock den höga investeringsvolymen krav på planering, analys av resursåtgång samt uppföljning och kontroll i verksamheten. Regeringen betonar därför vikten av att Svenska kraftnät redovisar ekonomiska bedömningar, motiv för och konsekvenser av investeringar, underlag för prioriteringar och utfall av föregående investeringsplan.

Utöver detta redovisar regeringen att det inom Regeringskansliet pågår en översyn av Svenska kraftnäts ekonomiska mål, bl.a. mot bakgrund av de stora omvärldsförändringar i form av krav på stora investeringar och därmed kapitalbehov som affärsverket står inför. Tills vidare styrs Svenska kraftnäts verksamhet med befintliga ekonomiska mål.

Svenska kraftnät finansierar sin nätverksamhet och balanstjänst genom avgifter. Kostnaderna för att utveckla och förvalta stamnätet betalas framför allt av Svenska kraftnäts nätkunder genom den s.k. effektagiften, som är den ena av stamnätstariffens komponenter. Nättariffens andra komponent, energiavgiften, finansierar verkets kostnader för att ersätta de nätförluster som sker vid överföring av el. Därutöver tillkommer viss finansiering genom s.k. flaskhalsintäkter och transitintäkter.

Svenska kraftnäts finansiella befogenheter

Regeringen föreslår att den ska bemyndigas att för 2016

- låta Svenska kraftnät ta upp lån i och utanför Riksgäldskontoret till ett sammanlagt belopp om högst 10 500 miljoner kronor. Regeringen bemyndigas även att för 2016 låta Svenska kraftnät placera likvida medel i och utanför Riksgäldskontoret.
- besluta om delägarlån eller borgen om högst 300 miljoner kronor till förmån för bolag i vilka Svenska kraftnät förvaltar statens aktier.
- besluta om förvärv och bildande av bolag som ska verka inom Svenska kraftnäts verksamhetsområde intill ett belopp om 20 miljoner kronor samt avyttra aktier intill ett belopp om 20 miljoner kronor.
- bevilja lån till företag som bedriver elnätsföretag enligt ellagen (1997:857) som uppgår till högst 700 miljoner kronor.

Motionerna

Moderaterna

I motion 2015/16:2444 av Lars Hjalmered m.fl. (M) anförs det att Sverige ska ha ett robust energisystem på tre ben med vattenkraft, kärnkraft och ny,

förnybar energi. Motionärerna säger sig stå fast vid allianspartiernas klimat- och energiöverenskommelse från 2009 som de anser ger en trygg och hållbar energiförsörjning och långsiktiga spelregler för hushållen och industrin. Motionärerna vill säkerställa långsiktiga spelregler i energipolitiken genom att bygga ut den förnybara energiproduktionen, fasa ut fossila bränslen och ge förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften. De anser att det vore allvarligt att äventyra en trygg energiförsörjning och att fokus i stället bör ligga på att möta en osäker världsekonomi och en allt hårdare global konkurrens med reformer som stärker industrins tillväxtförmåga.

Motionärerna välkomnar den av regeringen tillsatta Energikommissionen men är samtidigt oroad över att regeringen på flera områden agerar ensidigt och påverkar svensk energimarknad långt innan Energikommissionens arbete ens har startat. Detta gäller bl.a. de ekonomiska förutsättningarna för kärnkraftsproduktionen.

Som framgår av tabell 1 i början av detta betänkande är motionärernas anslagsförslag för utgiftsområdet under 2016 totalt 303 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Sverigedemokraterna

I kommittémotion 2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) slås det inledningsvis fast att för att Sverige ska kunna upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard vill Sverigedemokraterna föra en energipolitik som säkerställer en prisvärd och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushåll som näringsliv. Motionärerna anser att det är viktigt för en nation att ha kontroll över sin egen energiförsörjning, vilket dock inte utesluter att energisystem kan delas och utvecklas genom samarbete med nationer i Sveriges närområde. En hög grad av självförsörjning är dock att föredra för att säkerställa att de energipolitiska målen uppnås. Sverigedemokraterna strävar därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet och miljöansvar.

När det gäller energitillförsel konstaterar motionärerna bl.a. att kärnkraften står för nästan hälften av Sveriges elproduktion och kommer att utgöra grunden för svensk energiförsörjning inom överskådlig framtid. Motionärerna ser positivt på en satsning på forskning och utveckling av svensk kärnkraft. De förordar satsningar på kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjningssituation för i första hand Sverige.

Vidlyftiga subventioner eller överlagda skattesanktioner på energimarknaden, exempelvis på det s.k. förnybara eller kärnkraften, raserar enligt motionärerna förutsättningarna för att något av dessa mål ska kunna nås.

Vidare är motionärerna skeptiska till det befintliga investeringsstödet för solceller. De pekar på problem med solcellers oregelbundna produktion och att solceller producerar mycket lite el under vinterns mörka och kalla månader. De anser att detta i praktiken innebär att subventionerna till solkraft blir en ren

samhällskostnad eftersom ett överskott exporteras på en marknad som inte betalar för subventionerna.

Eftersom solceller producerar mycket lite el under årets mörkaste och kallaste månader ersätter solceller inte någon annan produktion i energisystemet då det ändå måste finnas kapacitet att möta behovet av effekt de dagar då efterfrågan är som högst, dvs. vintertid. Följden blir att det görs investeringar i dubbel kapacitet, vilket motionärerna menar knappast kan ses som vare sig miljövänligt eller samhällsekonomiskt. Vill man vara miljövänlig måste man också vara resurseffektiv. Mot denna bakgrund anser motionärerna att regeringen bör ompröva sin politik för en utökad subventionsdriven solelproduktion och avveckla investeringsstödet (yrkande 20).

Sverigedemokraternas ambition med energiforskningen är att reducera Sveriges beroende av fossila bränslen och att utveckla den inhemska energindustri. På längre sikt löser subventioner till enskilda energislag inte några problem. Miljövänliga och förnybara energislag måste, enligt motionärerna, kunna hävda sig själva på marknaden.

Med tanke på att kärnkraften står för nästan hälften av den svenska elförsörjningen anser motionärerna att det statliga stödet till forskning på kärnteknikområdet under lång tid har varit ytterst blygsamt. För att kunna uppnå ny, modern och ännu mer säker kärnkraft i Sverige behövs en hög nationell kompetens, och för detta behövs ökat stöd till kärnkraftsforskningen. Motionärerna vill därför satsa på en statligt finansierad forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft i vilken det ska vara möjligt att återanvända använt kärnbränsle. De betonar att framtiden kräver ren energi till rimliga priser, och i det perspektivet måste forskningen på detta område prioriteras (yrkande 35).

I kommittémotion 2015/16:3234 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) slås det fast att Sverige som industrination är beroende av såväl konkurrenskraftiga priser på elenergi som leveranssäkerhet under årets alla timmar. Vattenkraften är en viktig del av Sveriges energimix då den både står för en betydande del av baskraften och med fördel används för att reglera effektbehovet. Kärnkraften står i dag för nästan hälften av Sveriges elproduktion och kommer, enligt motionärerna, inom överskådlig framtid att vara grunden för svensk energiförsörjning. En nedläggning av svensk kärnkraft skulle utgöra ett direkt hot mot den svenska basindustrin och den svenska ekonomin, och hushållen riskerar dessutom att drabbas av än högre elpriser och ökad import av el som i många fall har producerats med fossila energikällor. Motionärerna ser därför positivt på en satsning i form av forskning och utveckling av svensk kärnkraft. De anser att Sverige ska satsa på kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjningssituation för i första hand Sverige.

I likhet med Sverigedemokraterna anser motionärerna att den svenska energipolitiken måste vila på de tre benen leveranssäkerhet, kostnadseffektivitet och miljö. Vidlyftiga subventioner eller oöverlagda skattesanktioner på

energimarknaden, exempelvis till s.k. förnybar energi eller kärnkraft, raserar enligt motionärerna förutsättningarna för att nå ens något av dessa mål.

När det gäller anslagen inom utgiftsområde 21 Energi förordar motionärerna att regeringens förslag till höjning av Energimyndighetens förvaltningsanslag med 15 miljoner kronor inte ska genomföras. Till skillnad från regeringen föreslår motionärerna inga särskilda satsningar på bl.a. smarta elnät, solceller och energilagring, och det saknas därför skäl för att öka myndighetens förvaltningsanslag på det sätt som regeringen föreslår. Som ett led i en övergripande energistrategi som syftar till att göra marknadsförutsättningarna för olika energislag mer jämbördiga avvecklar motionärerna även anslaget 1:3 Stöd till marknadsintroduktion av vindkraft. Detta innebär en besparing på 10 miljoner kronor per år. Av samma skäl tar motionärerna bort anslaget 1:6 Planeringsstöd för vindkraft, vilket innebär en besparing på 15 miljoner kronor per år.

När det gäller anslaget 1:4 Energiforskning föreslår motionärerna en nivå som är 10 miljoner kronor lägre än den regeringen föreslår. Motionärerna anser dessutom att medlen delvis bör inriktas på att bygga upp vetenskaplig och teknisk kunskap och kompetens på kärnteknikområdet. En del av anslaget bryts ut för en riktad satsning på en statlig forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft (se vidare nedan). Regeringens satsning på ett forum för smarta elnät tas bort.

Enligt motionärerna kan dagens investeringsstöd för installation av solceller ifrågasättas då solceller nästan uteslutande producerar elenergi vid tidpunkter då Sverige har en stor kapacitetsreserv. Eftersom anslaget 1:8 Energiteknik under budgetperioden uteslutande avser investeringsstöd till solceller och till energilagring tar motionärerna bort anslaget. Regeringens nya anslag 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning bör enligt motionärernas uppfattning inte heller införas. Regeringens förslag till nytt anslag är kopplat till ett klimatinvesteringspaket som saknar motsvarighet i Sverigedemokraternas budgetförslag.

Motionärernas budgetförslag innehåller också två nya anslag. För det första föreslås ett anslag till FoU på det kärntekniska området och för uppförande av en svensk forskningsreaktor. Syftet är att utveckla det som brukar betecknas fjärde generationens kärnkraft, dvs. små snabba reaktorer där redan använt kärnbränsle kan återanvändas. För budgetåret 2016 anslår motionärerna 25 miljoner kronor. Från och med 2017 föreslår motionärerna att anslaget ska uppgå till 150 miljoner kronor per år. Motionärerna påpekar att med tanke på att kärnkraften står för nästan hälften av den svenska elförsörjningen har det statliga stödet till forskning på kärnteknikområdet under lång tid varit ytterst blygsamt. För att kunna uppnå ny, modern och ännu säkrare kärnkraft i Sverige behövs hög nationell kompetens, och för detta behövs ett ökat stöd till kärnkraftsforskningen. Motionärerna understryker att framtiden kräver ren energi till rimliga priser och att forskningen i det perspektivet måste komma i gång. Enligt motionärerna kan en lämplig plats för en forskningsreaktor vara Oskarshamn, eftersom det använda kärnbränslet förvaras där i dag.

Det andra nya anslaget som föreslås i motionen ska gå till ett investeringsstöd för biogas. Motionärerna anser att Sverige har en outnyttjad potential för framställning av biogas från olika avfallsprodukter. Motionärerna föreslår därför ett utökat investeringsstöd för biogasen och till marknadsintroduktion av ny teknik på området. För ändamålet avsätts 100 miljoner kronor under 2016. Som framgår av tabell 1 i början av detta betänkande är motionärernas samlade anslagsförslag för utgiftsområdet under 2016 340 miljoner kronor lägre än regeringens förslag.

Centerpartiet

Centerpartiet redovisar sitt förslag till anslagsfördelning i kommittémotion 2015/16:3154 av Rickard Nordin m.fl. (C). Som framgår av tabell 1 i början av detta betänkande är motionärernas samlade anslagsförslag för utgiftsområdet 322 miljoner kronor högre än regeringens förslag under 2016. Detta inkluderar bl.a. en satsning på energiteknik som är 300 miljoner kronor större än regeringens förslag och ett nytt anslag till laddinfrastruktur om 75 miljoner kronor under 2016. Anslagsfördelningen motiveras inte närmare i motionen.

Folkpartiet liberalerna

Uppvärmningen av jorden genom ökade koldioxidutsläpp är den största framtidsutmaningen för vår generation, sägs det inledningsvis i kommittémotion 2015/16:3202 av Maria Weimer m.fl. (FP). Vidare konstaterar motionärerna att Sverige tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har en säker, effektiv elproduktion med små utsläpp av växthusgaser till konkurrenskraftiga priser.

Motionärerna framhåller att de står fast vid Alliansens energiöverenskommelse från 2009 där en kombination av satsningar på förnybar energi och en möjlighet att förnya svensk kärnkraft är central för att säkra en koldioxidfri elproduktion för Sverige och dess närområde. Visionen för energipolitiken bör, enligt motionärerna, vara en långsiktigt hållbar och klimatneutral energiförsörjning med högsta möjliga försörjningstrygghet och energisäkerhet.

Motionärerna ser en stor potential i att fortsätta bygga ut förnybara energislag, solenergi och biogas samt att utveckla nya tekniker som vågkraft. I stället för att göra nödvändiga skattejusteringar väljer regeringen en rad kortsiktiga bidrag för att stimulera förnybar energi. Ambitionen är lovvärd, men det behövs inte mer pengar till investeringsstöd. Vad den svenska energimarknaden behöver är, enligt motionärerna, långsiktiga och teknikneutrala styrmedel, inte kortsiktiga och oförutsägbara bidrag. Därför avvisar de regeringens höjningar av anslagen 1:3 Stöd till marknadsintroduktion till vindkraft, 1:6 Planeringsstöd till vindkraft och 1:8 Energiteknik.

Motionärerna anser att det är positivt med den pågående marknadsdrivna elektrifieringen av transportsektorn. En mer omfattande elektrifiering av transportsektorn kräver en stabil och koldioxidsnål elproduktion som kan leverera ren el till eldrivna fordon. Här spelar klimatsmarta energislag som vattenkraft,

kärnkraft och förnybar el en viktig roll. Samtidigt påpekar motionärerna att det behövs en bättre laddinfrastruktur för att främja en fossilfri fordonsflotta. De ser det som rimligt att staten står för en del av kostnaden för att skapa denna infrastruktur. Mot denna bakgrund föreslår motionärerna ett nytt anslag om 75 miljoner kronor under 2016 för att stimulera utbyggnaden av laddinfrastruktur. Vidare avvisas regeringens förslag till nytt anslag till lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning (1:11) och 18 miljoner kronor av regeringens höjning av anslaget 1:1 Statens energimyndighet.

Som framgår av tabell 1 i början av detta betänkande är motionärernas samlade anslagsförslag för utgiftsområdet 194 miljoner kronor lägre än regeringens förslag under 2016.

Kristdemokraterna

Försäljningen av laddhybrider och elbilar har utvecklats mycket snabbt på senare år, konstateras det i kommittémotion 2015/16:3148 av Robert Halef m.fl. (KD). Det stora hindret för en ökad andel elbilar är dock osäkerheten som följer av den dåligt utbyggda infrastrukturen. Motionärerna föreslår därför ett fortsatt stöd till investeringar i laddinfrastruktur (yrkande 4). Stödet ska kunna ges till företag, bostadsrättsföreningar, privata och kommunala bostadsföretag och kommuner samt kunna användas till publikt tillgängliga laddstolpar för såväl snabb- som normalladdning. Motionärerna föreslår därför att 125 miljoner kronor avsätts per år under perioden 2016–2019 för en utbyggnad av laddinfrastruktur.

En trygg och säker energiförsörjning är en viktig motor i den svenska ekonomin och avgörande för välfärden, sägs det inledningsvis i kommittémotion 2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD). Svenska företag och konsumenterna ska kunna lita på att det finns en stabil och pålitlig elförsörjning. Långsiktiga spelregler och stabila villkor på elmarknaden är av stor vikt för de svenska jobben och den svenska konkurrenskraften.

Den energipolitik som motionärerna står bakom syftar till att göra det möjligt för kommande generationer att leva och verka i ett hållbart samhälle. Motionärerna vill se en mångfald av förnybar energi inom industrin, energi-effektiviseringar och mer investeringar i långsiktiga och hållbara energislag. De står fast vid Alliansens energiöverenskommelse från 2009 ”En sammanhållen klimat- och energipolitik”, som ger konsumenterna och industrin en trygg energiförsörjning, ekologisk hållbarhet och god konkurrenskraft.

Det är tack vare kombinationen av kärnkraft, vattenkraft, biokraft och vindkraft som Sverige är det land inom EU som har lägst klimatutsläpp inom sin elproduktion. Motionärerna påpekar att Kristdemokraterna värnar målet om att Sverige ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären år 2050. Motionärerna anser att arbetet med klimat- och energifrågorna behöver intensifieras på såväl den nationella som den internationella nivån för att vi ska uppnå dessa klimatmål.

Solenergi är, enligt motionärerna, en viktig klimatsmart del i det svenska energisystemet. Det stöd till installation av solceller som alliansregeringen inrättade har gjort nytta i omställningen av energisystemet och till näringslivsutveckling inom energiteknikområdet. Den positiva utvecklingen inom solenergi har dock gjort att investeringsstöden inte längre är lika avgörande för att företag och privatpersoner ska våga satsa på solenergi. Att som regeringen föreslår en kraftig ökning av stödet är, enligt motionärerna, inte en bra idé i ett skede då branschen så tydligt är på väg mot egen bärkraft. Regeringens förslag riskerar att skapa ett olyckligt subventionsberoende som på lång sikt är negativt för etableringen av solenergi i landet. Motionärerna avvisar därför regeringens stöd till solceller. Däremot anser motionärerna att det statliga forskningsprogrammet för solenergi bör fortsätta även efter 2016 (yrkande 14).

Motionärerna anser att subventioner på längre sikt ska riktas till introduktion av ny teknologi, och inte i evighet stötta redan färdigutvecklad teknik. De anser att det redan nu bör föras en diskussion om hur en nedtrappning av subventioner för elproduktion bör se ut efter 2020. Vidare redovisar de uppfattningen att subventioner i första hand bör riktas om från elbranschen till de sektorer som har högst klimatutsläpp. För Sveriges del handlar det i första hand om satsningar för lägre utsläpp i transportsektorn. Mot den bakgrunden säger motionärerna redan i dag nej till regeringens stöd för marknadsintroduktion av vindkraft (anslaget 1:3).

Den största utmaningen när det gäller att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen finns enligt motionärerna inom transportsektorn. För att nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta 2030 och ett klimatneutralt Sverige 2050 behövs fler politiska insatser. Här konstaterar motionärerna att försäljningen av laddhybrider och elbilar har utvecklats mycket snabbt på senare år och att Kristdemokraterna och övriga allianspartier under sin tid i regeringen investerade stora resurser i att bygga ut laddinfrastruktur. Motionärerna anser att laddinfrastrukturen i Sverige måste utvecklas ytterligare och föreslår därför ett nytt anslag som ska finansiera ett stöd till investeringar i sådan infrastruktur även i fortsättningen (yrkande 28). Stödet ska kunna ges till företag, bostadsrättsföreningar, privata och kommunala bostadsföretag samt kommuner runt om i landet och ska kunna användas till publikt tillgängliga laddstolpar för såväl snabbladdning som normalladdning. Kristdemokraterna avsätter därför 125 miljoner kronor årligen under perioden 2016–2019 för utbyggd laddinfrastruktur.

I motionärernas förslag till anslag inom utgiftsområdet (yrkande 1) föreslås också en förstärkning av Energimyndighetens förvaltningsanslag (+7 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag). Motionärerna vill lyfta bort kravet på kommunerna att tillhandahålla energi- och klimatrådgivning och i stället låta Energimyndigheten svara för att erbjuda energirådgivning till privatpersoner och företag. För detta ändamål förstärker motionärerna Energimyndighetens uppdrag med 25 miljoner kronor per år 2016–2019. Genom denna reform görs en besparing på 51 miljoner kronor per år.

I budgetpropositionen aviserar regeringen att den ämnar tillsätta ett forum för dialog där smarta elnäts utvecklingsmöjligheter ska diskuteras. För detta avsätter de 10 miljoner kronor per år 2016–2019. Motionärerna anser att denna satsning inte är rimlig utan att medlen i stället bör läggas på sådant som gör verklig skillnad för utvecklingen av smarta elnät, exempelvis forskning.

Som framgår av tabell 1 i början av detta betänkande är motionärernas samlade anslagsförslag för utgiftsområdet 23 miljoner kronor lägre än regeringens förslag under 2016.

Även i Kristdemokraternas kommittémotion 2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. föreslås ett stöd till investeringar i laddinfrastruktur även i fortsättningen. Med samma motivering som i den ovan refererade motionen 2015/16:3149 (KD) anslår motionärerna 125 miljoner kronor per år under perioden 2016–2019 till stöd för utbyggnad av laddinfrastruktur (yrkande 5).

Vissa kompletterande uppgifter

Ambitionshöjning inom elcertifikatssystemet

Den 21 oktober 2015 beslutade riksdagen enligt regeringens förslag i proposition 2014/15:123 Ambitionshöjning för förnybar el och kontrollstation för elcertifikatssystemet 2015 (bet. 2015/16:NU6). Beslutet innebar att riksdagen godkände ett nytt nationellt finansieringsmål för den förnybara elproduktionen. Därutöver gjordes en justering av kvotkurvan i lagen (2011:1200) om elcertifikat med anledning av den ambitionshöjning för den förnybara elproduktionen till 2020 som det nya finansieringsmålet innebär.

Då elcertifikatssystemet är gemensamt med Norge är en förutsättning för att ambitionshöjningen ska kunna genomföras att det finns en överenskommelse mellan Sverige och Norge om en ändring av målet. En sådan överenskommelse träffades mellan ländernas regeringar våren 2015.

Då ändringarna måste godkännas av riksdagen föreslog regeringen i budgetpropositionen för 2016 (Förslag till statsbudget, finansplan m.m., avsnitt 6.29) att riksdagen ska godkänna ett avtal om ändringar i det nu gällande avtalet med Norge. Detta förslag behandlades i anslutning till att riksdagen tog ställning till statsbudgetens ramar. Den 25 november 2015 ställde sig riksdagen bakom regeringens förslag och godkände således förslaget till ändringar i avtalet med Norge (bet. 2015/16:FiU1). De ändringar som har beslutats i elcertifikatslagen och den höjda ambitionsnivån inom elcertifikatssystemet kan därmed börja gälla fr.o.m. den 1 januari 2016.

Stöd till solceller

Sedan 2009 finns ett statligt stöd för installation av solceller. Stödet riktas till alla typer av aktörer, såväl företag och offentliga organisationer som privatpersoner. Stöd kan fås för installation av alla typer av nätanslutna solcellssystem och solel/solvärmehybridssystem. Installationen ska vara slutförd senast den 31 december 2016.

Från och med den 1 januari 2015 är stödnivån maximalt 30 procent till företag och högst 20 procent till övriga. Stödnivån beräknas utifrån de stödberättigade installationskostnaderna. Högsta möjliga stöd per solcellssystem är 1,2 miljoner kronor, och de stödberättigande kostnaderna får maximalt uppgå till 37 000 kronor plus moms per installerad kilowatt elektrisk topp effekt. Stödet är ram begränsat, vilket innebär att det bara kan ges så länge de avsatta pengarna räcker.

I slutet av oktober 2015 redovisade Energimyndigheten uppfattningen att investeringsstödet för solceller till villor och bostadsrättsföreningar kan slopas. Stödet till företag och lantbruk föreslås dock vara kvar. Myndigheten konstaterar att det redan finns flera styrmedel för den som vill satsa på solceller, däribland rotavdraget och den skattereduktion som ger 60 öre per kilowattimme för den el man säljer till nätet. Vidare konstaterar myndigheten att priserna på solceller har sjunkit kraftigt på senare år.

Förslaget om en ny forskningsreaktor

År 2012 inkom en gemensam skrivelse till Utbildningsdepartementet från Uppsala universitet, Kungliga Tekniska högskolan och Chalmers i vilken det föreslogs en infrastruktursatsning på kärnkraftsforskning. I maj 2014 ombads Vetenskapsrådet och Kungliga Vetenskapsakademien (KVA) att granska förslaget. De båda institutionernas syn på förslaget redovisades i förra årets budgetbetänkande (bet. 2014/15:NU3) då motsvarande förslag fanns på utskottets bord. Sammanfattningsvis kan sägas att de båda vetenskapsinstitutionerna ansåg att mycket var oklart i förslaget och att antalet forskare som skulle använda anläggningen bedömdes vara begränsat. Vidare anfördes att Sverige visserligen behöver kärnteknisk forskning men att den bör drivas inom ramen för europeiska samarbeten och inte genom att uppföra en experimentreaktor i Sverige.

Stöd till investeringar i laddinfrastruktur

I den statliga utredningen Fossilfrihet på väg (SOU 2013:84) som presenterades i december 2013 ägnades ett kapitel (kap. 11) åt eldrivna vägtransporter. Bland annat föreslogs ett statligt bidrag till installation av laddinfrastruktur. Utredningens förslag var ute på remiss under våren 2014.

I det gemensamma budgetförslaget från allianspartierna för 2015 som riksdagen ställde sig bakom i december 2014 återfanns ett nytt anslag inom utgiftsområde 21 Energi till ett stöd för investeringar i laddinfrastruktur. Anslaget omfattade 75 miljoner kronor under 2015 (prop. 2014/15:1, bet. 2014/15:NU3). I vårändringsbudgeten för 2015 föreslog regeringen sedermera att de medel som hade avsatts skulle föras över till ett nytt ramanslag (1:18 Klimatinvesteringar i kommuner och regioner) inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård som får användas för klimatinvesteringar i kommuner och regioner, inklusive installation av laddinfrastruktur för elfordon (prop. 2014/15:99). I vårändringsbudgeten för 2015 föreslog regeringen även en

förstärkning av det nya anslaget med 125 miljoner kronor. I budgetpropositionen för 2016 föreslår regeringen att anslaget ökas ytterligare med 475 miljoner kronor per år 2016–2018 (prop. 2015/16:1, utg. omr. 20 Allmän miljö- och naturvård).

I mitten av september 2015 gick tiden ut för det första tillfället att söka medel inom ramen för det som populärt betecknas Klimatklivet. Den ansvariga myndigheten Naturvårdsverket redovisade att totalt 434 ansökningar har kommit in och att summan av ansökningarna uppgår till drygt 887 miljoner kronor. Bland de ansökningar som kommit in under den första ansökningsomgången finns många som syftar till att utveckla laddinfrastruktur för elbilar.

Svenska kraftnäts nätutvecklingsplan

I den s.k. Perspektivplan 2025 som antogs 2013 beskrev Svenska kraftnät utmaningarna i utvecklingen av det svenska stamnätet på 10 till 15 års sikt. Syftet var att öka transparensen i nätplaneringen och att ge elmarknadens aktörer möjlighet att påverka denna, men också att redovisa verkets långsiktiga prioriteringar.

Med grund i perspektivplanen har Svenska kraftnät nu upprättat ett förslag till en tioårsplan för det svenska stamnätet – Nätutvecklingsplan 2016–2025. I planen redovisar affärsverket i detalj de utmaningar och investeringar som väntas i det svenska stamnätet på tio års sikt. I början av oktober 2015 skickades planen ut på remiss. Nätutvecklingsplanen kommer att ligga till grund för verkets fortsatta investeringar och tjäna som grund för Svenska kraftnäts bidrag till nästa europeiska tioåriga utvecklingsplan.² Avsikten är att planen ska uppdateras vartannat år. Remissrundan avslutas i november 2015.

Utskottets ställningstagande

Energipolitiken har en avgörande roll i byggandet av ett hållbart samhälle, och sysselsättningen i Sverige är helt beroende av att det finns en god och tillförlitlig tillgång till el till konkurrenskraftiga priser. Energipolitiken syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet.

En satsning på förnybar energi och effektivare energianvändning kan stärka den svenska försörjningstryggheten och konkurrenskraft och ger svensk forskning och svenskt företagande en viktig roll i den globala omställningen till en ekonomi med låga utsläpp av växthusgaser. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Energipolitikens ofrånkomliga koppling till denna globala utmaning måste fortlöpande beaktas.

Utskottet sluter upp bakom den inriktning av energipolitiken som regeringen presenterar i budgetpropositionen. Målinriktat agerande under stabila förutsättningar ska lägga grunden för att Sverige på sikt ska ha ett energisystem som baseras på 100 procent förnybar energi. Vägen dit ska präglas av

² Inom ramen för organisationen European Network of Transmission System Operators for Electricity (ENTSO-E) upprättas vartannat år en tioårig nätutvecklingsplan – Ten Year Network Development Plan (TYNDP).

att svenska företag och konsumenterna kan lita på att energiförsörjningen är tillförlitlig. Långsiktiga spelregler och stabila villkor såväl för aktörer inom energisektorn som för hushåll, näringsliv m.fl. skapar förutsättningar för både producenter och konsumenterna av energi att agera på ett sätt som gynnar omställningen av energisektorn.

I syfte att ge energipolitiken den nödvändiga långsiktiga politiska bärkraften har regeringen tillsatt en energikommission. Kommissionen består av representanter för samtliga åtta partier i Sveriges riksdag, vilket borgar för att det ska vara möjligt att nå en bred politisk överenskommelse om den framtida energipolitiken. Detta initiativ välkomnas av utskottet. Energikommissionens fokus på att forma en energipolitik – med särskild tyngdpunkt på elfrågor – för tiden bortom 2025 får, enligt utskottets uppfattning, dock inte skymma det faktum att energipolitiska spörsmål även måste finnas på den dagspolitiska agendan. Utskottet vill understryka vikten av att Energikommissionens pågående arbete inte tillåts fungera som en ursäkt för passivitet i ett läge när det redan nu finns all anledning att agera för att flytta fram Sveriges energipolitiska positioner.

Mot bakgrund av detta ser utskottet positivt på de olika energipolitiska insatser som regeringen redovisar i budgetpropositionen. Satsningar på förnybar energi har redan lyfts fram som betydelsefulla. Genom sådana satsningar skapas förutsättningar för minskade utsläpp och en utveckling mot ett hållbart energi- och transportsystem. När det gäller produktionen av förnybar el är det med Norge gemensamma elcertifikatssystemet ett effektivt styrmedel. Riksdagen har under hösten ställt sig bakom en ambitionshöjning inom ramen för det systemet, vilken ska bidra till att öka utbyggnaden av den förnybara elproduktionen. Utöver att stimulera denna utbyggnad genom elcertifikatssystemet anser utskottet, liksom regeringen, att det kan vara motiverat att stötta investeringar i viss förnybar energiteknik, exempelvis solceller. Den satsning på detta område som regeringen föreslår välkomnas således av utskottet. Samtidigt bör riksdagen följaktligen avslå förslaget om att avveckla det befintliga investeringsstödet till solceller som finns i motion 2015/16:2854 (SD). I sammanhanget kan dock påminnas om att Energimyndigheten har undersökt investeringsstödet framtida utformning inom ramen för uppdraget att ta fram en nationell solstrategi. Utskottet avvaktar regeringens fortsatta beredning av dessa frågor.

Utskottet välkomnar även den satsning som syftar till att genom samordnings- och informationsinsatser främja vindkraftsutbyggnaden under perioden 2016–2019. De uppdrag till Energimyndigheten som regeringen nämner i budgetpropositionen om att ta fram en solstrategi och förslag kring inlandsbaserad vindkraft ser utskottet som positiva initiativ som på sikt ytterligare kan bidra till ökad produktion av förnybar el. I sammanhanget vill utskottet även uppmärksamma den möjlighet till skattereduktion som finns för småskalig produktion av förnybar el och den ambition regeringen redovisar med innebörden att fler ska kunna komma i åtnjutande av skattereduktionen.

Att el spelar en så central roll som energibärare i Sverige understryker också betydelsen av att elmarknaden fungerar effektivt i alla delar. Sverige och Norden ligger långt framme på detta område, men fortfarande finns förbättringspotential. Det som regeringen anför i budgetpropositionen om olika åtgärder som bl.a. syftar till att stärka kundernas position på marknaden anser utskottet därför vara positivt. I sammanhanget vill utskottet även välkomna regeringens ambition att främja utvecklingen av smarta elnät. Smarta elnät kan bl.a. ge elkunder ökade möjligheter att agera som elproducenter, till att vara mer flexibla i sin förbrukning och till att i ökad utsträckning kunna bidra med småskaliga lagringsalternativ. Sammantaget kan detta bidra såväl till en effektivare energianvändning som till att vara ett viktigt bidrag till att kunna hantera de utmaningar som finns på effektområdet. Ökade insatser för utveckling av olika former av energilagring föreslås för övrigt i budgetpropositionen, vilket utskottet ser positivt på.

Utan ett väl fungerande elnät saknas emellertid förutsättningar att ta till vara elens alla fördelar som energibärare. Staten har här ett betydande ansvar för att genom Affärsverket svenska kraftnäts försorg tillhandahålla ett väl fungerande stamnät – elnätets ryggrad. En ökande andel förnybar energi i kombination med eftersatta investeringar och reinvesteringar samt en alltmer integrerad europeisk elmarknad ställer stora krav på den fortsatta utvecklingen av stamnätet. Svenska kraftnät planerar investeringar i nätet som uppgår till knappt 11,8 miljarder kronor 2016–2018, varav 3,4 miljarder kronor under 2016. Detta innebär en kraftig ökning av utbyggnadstakten jämfört med historiska nivåer. Utskottet har förståelse för behovet av dessa satsningar och har inget att invända mot det förslag till investeringsplan för Svenska kraftnät som regeringen föreslår. Förslaget tillstyrks, liksom även förslaget om finansiella befogenheter för Svenska kraftnät.

Utöver att på olika sätt stimulera produktion av förnybar energi vill utskottet understryka vikten av att den energi som produceras används på ett klokt sätt. Utskottet instämmer således i regeringens uppfattning att ett effektivt utnyttjande av resurser (inklusive energi) utgör grunden för ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling. Att effektivisera användningen av energi är ett viktigt medel för att minska belastningen på klimat, miljö och hälsa. Det kan även bidra till ökad konkurrenskraft för svenskt näringsliv och till en tryggare energiförsörjning. Utskottet anser att det är viktigt att den betydande potential till ytterligare energieffektivisering som har identifierats tas till vara.

Liksom regeringen anser utskottet att det är nödvändigt att bryta transportsektorns fossilbränsleberoende. De resurser som regeringen föreslår ska tillföras Energimyndigheten för detta ändamål välkomnas därför av utskottet. Här vill utskottet också påminna om den omfattande satsning som regeringen föreslår inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Det nya ramslaget 1:18 Klimatinvesteringar i kommuner och regioner som riksdagen införde i samband med vårandringsbudgeten 2015 föreslår regeringen ska ökas från 125 miljoner kronor till 600 miljoner kronor årligen under perioden 2016–2018. Anslaget kommer bl.a. att användas för satsningar på laddinfrastruktur

för elfordon. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet de motioner i vilka det efterfrågas satsningar på just infrastruktur inom ramen för utgiftsområde 21 Energi. Yrkanden med denna inriktning finns i motionerna 2015/16:1935 (KD), 2015/16:3148 (KD) och 2015/16:3149 (KD).

Många av utmaningarna på transportområdet är starkt beroende av en framgångsrik utveckling på FoU-området, inte minst då det gäller utvecklingen av hållbar energiteknik. Utveckling av ny teknik och nya tjänster ökar väsentligt möjligheterna att minska kostnaderna för att uppnå klimat-, energi- och miljöpolitiska mål, och stöd till forskning och innovation inom energiområdet är därför en viktig och integrerad del av energipolitiken. Tekniska innovationer och produktutveckling – men även innovativitet när det gäller utvecklingen av tjänster och affärsmodeller – ser utskottet som viktiga nycklar i arbetet med att skapa ett långsiktigt hållbart energisystem. Utöver att forskning och utveckling kan bidra till att lösa klimat- och energipolitiska utmaningar kan innovationer på detta område bidra till att stärka Sveriges position som framgångsrik exportör av både miljösmart teknik och miljösmarta tjänster.

Närmare hälften av anslagen inom utgiftsområdet går till just energiforskning, vilket utskottet ser som en korrekt prioritering. Däremot ser utskottet inga skäl för riksdagen att förorda särskilda satsningar på kärnenergiforskning eller på omfattande investeringar i forskningsinfrastruktur på detta område. Det övergripande målet för energiforskningen liksom konkretiseringen av detta mål som riksdagen beslutade i februari 2013 ligger alltså fast, och utskottet finner ingen anledning för riksdagen att i nuläget agera för att tydliggöra eller ändra energiforskningens inriktning. När det mer konkret gäller förslagen om satsningar på en forskningsreaktor vill utskottet även hänvisa till de dubier som både Vetenskapsakademien och Vetenskapsrådet har redovisat kring ett sådant projekt. Därmed avstyrks motion 2015/16:3234 (SD) i den del som gäller satsningar på en forskningsreaktor (yrkande 4). Utskottet avstyrker även yrkandet i motion 2015/16:3149 (KD) om en fortsatt satsning på ett forskningsprogram om solenergin. Utskottet anser inte att det är riksdagens uppgift att uttala sig om särskilda forskningssatsningar. Det ankommer i första hand på Energimyndigheten att göra nödvändiga prioriteringar inom ramen för de mål och övergripande riktlinjer som riksdagen har beslutat.

Liksom regeringen vill utskottet också framhålla vikten av ett strategiskt, samordnat och långsiktigt arbete för energi- och klimatomställning på lokal och regional nivå. Utskottet står därför bakom den satsning som regeringen föreslår för att öka kapaciteten hos offentliga aktörer på lokal och regional nivå i detta avseende.

Sammantaget innebär det anförda att utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 21 Energi och de förslag till bemyndiganden som finns knutna till några av anslagen. Utskottet tillstyrker också de två förslag som gäller Svenska kraftnäts investeringsplan och finansiella befogenheter liksom förslaget om elberedskapsavgiftens storlek. Följaktligen avstyrker utskottet de förslag till anslagsfördelningar som har föreslagits i ett antal motioner. Även de övriga motionsyrkandena i avsnittet avstyrks.

Reservation

Anslag inom utgiftsområde 21 (SD)

av Mattias Bäckström Johansson (SD) och Johan Nissinen (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

a) Anslagen för 2016

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 21 enligt förslaget i bilaga 4.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 20 och 35 samt

2015/16:3234 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkandena 1 och 4, bifaller delvis proposition 2015/16:1 utgiftsområde 21 punkt 12 och avslår motionerna

2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD) yrkande 5,

2015/16:2444 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 1,

2015/16:3148 av Robert Halef m.fl. (KD) yrkande 4,

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 1, 14 och 28,

2015/16:3154 av Rickard Nordin m.fl. (C) och

2015/16:3202 av Maria Weimer m.fl. (FP) yrkande 1.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:2 Insatser för energieffektivisering besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 260 000 000 kronor under perioden 2017–2019,

2. Riksdagen avslår regeringens förslag om ett bemyndigande för regeringen att under 2016 för anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kronor 2017 och 2018,

3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:4 Energiforskning besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 500 000 000 kronor under perioden 2017–2020,

4. Riksdagen avslår regeringens förslag om ett bemyndigande för regeringen att under 2016 för anslaget 1:6 Planeringsstöd för vindkraft besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kronor 2017 och 2018,

5. Riksdagen avslår regeringens förslag om ett bemyndigande för regeringen att under 2016 för anslaget 1:8 Energiteknik besluta om bidrag som

inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kronor 2017 och 2018,

6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:9 Elberedskap besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 330 000 000 kronor 2017 och 2018,

7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:10 Avgifter till internationella organisationer besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor 2017 och 2018,

8. Riksdagen avslår regeringens förslag om ett bemyndigande för regeringen att under 2016 för anslaget 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställningen besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kronor under perioden 2017–2019.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 21 punkterna 1, 3, 6 och 8 samt avslår proposition 2015/16:1 utgiftsområde 21 punkterna 2, 4, 5 och 9 samt motion 2015/16:3202 av Maria Weimer m.fl. (FP) yrkandena 2–4.

c) Godkännande av en investeringsplan för Affärsverket svenska kraftnät
=Utskottet.

d) Finansiella befogenheter för Affärsverket svenska kraftnät
=Utskottet.

e) Avgiftsuttag för elberedskapsavgiften
=Utskottet.

Ställningstagande

Den 25 november fastställde riksdagen utgiftsområdenas ramar för 2016. Förslaget till anslagsfördelning inom utgiftsområde 21 Energi i Sverigedemokraternas motion 2015/16:3234 bygger på en utgiftsram som är 340 miljoner kronor lägre än den riksdagen nu har antagit. Då vi står bakom förslaget i den nyssnämnda motionen använder vi oss av den formella möjligheten att reservera oss mot regeringens motsvarande förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområdet. I stället tillstyrker vi förslaget i motionen.

I Sverigedemokraternas budgetmotion 2015/16:761 tydliggörs våra viktigaste övergripande visioner för de kommande åren. Vi visar att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å den ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra sidan. Sverigedemokraterna ställer sig otvetydigt bakom de finanspolitiska hörnstenarna om överskottsmål för den offentliga sektorn, utgiftstak samt krav på kommuner och landsting om en god ekonomisk hushållning.

Med detta sagt övergår vi nu till att redovisa huvuddragen i vår och Sverigedemokraternas syn på den svenska energipolitiken. Inledningsvis vill vi fram-

hålla uppfattningen att den rådande svenska klimat- och energipolitiken präglas av ett alldeles för snävt synsätt på vad som krävs för att kunna bemästra världsomspännande klimat- och energiförsörjningsproblem. Vi anser att det saknas ett globalt perspektiv på dessa frågor i Sverige. Såväl den nuvarande som den förra regeringen tycks vilja vinna kampen på hemmaplan utan insikt om att Sverige – eller EU – endast kan påverka de globala koldioxidutsläppen i mycket begränsad utsträckning.

Vi ser en uppenbar risk i den svenska ambitionen att agera som föregångsland på klimatområdet. Genom att ta på sig betydande åtaganden om utsläppsminskningar eller pålagor som höjer energipriser är risken påtaglig att den klimatmässiga effekten blir någon helt annan än den som eftersträvades. Vi anser det därför vara av största vikt att konkurrenskraften för såväl den svenska som den europeiska industrin inte försämras i en sådan utsträckning att koldioxidgenererande produktion flyttas till länder med en mindre ambitiös klimatpolitik eller där andra miljöhänsyn, arbetsrätt och mänskliga rättigheter är åsidosatta.

Vår grundläggande inställning är att energipolitiken ska vara inriktad på att säkerställa en prisvärd och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushåll som näringsliv. Vår politik på detta område syftar till att göra det möjligt för Sverige att upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard.

Vi vill inledningsvis påtala vikten av att en nation har kontroll över sin energiförsörjning. Vi förespråkar mot den bakgrunden att en hög grad av självförsörjning prioriteras i arbetet med att uppnå energipolitikens mål. Denna inställning utesluter emellertid inte att energisystem kan delas över nationsgränser, men då företrädesvis med nationer i vårt närområde. Sverigedemokraterna strävar därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar.

Energieffektivisering ska prioriteras, och satsningar på förnybara kraftkällor ska stödjas. Vi befarar emellertid att den rådande, inte sällan oreflekterade, tilltron till förnybara energikällor som vi ofta möter kan ge upphov till svårhanterliga negativa konsekvenser. Subventioner till vind- och solkraft ökar kraven på reglerkraft, och väderberoende kraftkällor av detta slag innebär dessutom betydande utmaningar för elnätet och för möjligheterna att kontrollera den så viktiga effektbalansen. När en högst beklaglig förtida och effektskatteorsakad avveckling av delar av den välfungerade svenska kärnkraften dessutom nu står för dörren kommer dessa problem bli än mer påtagliga. En avvecklad kärnkraft innebär också en avveckling av den baskraft som utgör fundamentet i det svenska kraftsystemet. Några realistiska alternativ till denna baskraft har regeringen inte presenterat. Risken är påtaglig att det är fossilbränslebaserade alternativ som kommer att ersätta den koldioxidfria kärnkraften.

I motsats till regeringspartierna ser vi kärnkraften som ett centralt inslag i den svenska energimixen under överskådlig framtid och att den kommer att vara en nödvändig del i strävan efter att bromsa klimatförändringarna, för att

säkra den svenska elförsörjningen och för att kunna upprätthålla den svenska basindustrins konkurrenskraft. Vi är öppna för utbyggnad av den svenska kärnkraften och ser det som positivt med en FoU-satsning på svensk kärnkraft. Vi inom Sverigedemokraterna anser att Sverige ska satsa på kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjning för i första hand Sverige. Det är, enligt vår uppfattning, således av stor vikt att kärnteknisk forskning och utveckling bibehålls inom landet och att forskningen dessutom ges möjlighet att flytta fram sina positioner. För att kunna etablera ny, modern och ännu säkrare kärnkraft i Sverige behövs en hög nationell kompetens, och detta kräver i sin tur ökat stöd till kärnkraftsforskningen. Framgångsrik kärnteknisk forskning är dock ofta beroende av tillgången till en funktionell forskningsinfrastruktur. Av den anledningen föreslår Sverigedemokraterna ett nytt anslag inom utgiftsområde 21 Energi som ska finansiera det inledande arbetet med att etablera en kärnreaktor för forskningsändamål.

I Sverigedemokraternas motion 2015/16:2854 (SD) återfinns ett stort antal konkreta förslag till åtgärder med energipolitisk anknytning. En del av dessa förslag faller dock inte inom näringsutskottets beredningsområde och behandlas därför av andra utskott. Det gäller exempelvis förslag på skatteområdet. Andra förslag har ingen direkt påverkan på anslagen inom utgiftsområdet och kommer därför att behandlas av utskottet senare under detta riksmöte. Vi ser fram emot att vid flera kommande tillfällen få möjlighet att föra fram vår syn på den svenska energipolitiken.

Med detta sagt vill vi nu framhålla att vi alltså står bakom Sverigedemokraternas förslag till utgiftsram för utgiftsområde 21 Energi och det förslag till anslagsfördelning som finns i motion 2015/16:3234 (SD). Detta innebär att vi avstyrker regeringens förslag i budgetpropositionen till anslagsfördelning inom utgiftsområdet i de fall då de inte överensstämmer med våra förslag och de motsvarande förslag som finns i motionerna 2015/16:2444 (M), 2015/16:3154 (C), 2015/16:3202 (FP) och 2015/16:3149 (KD).

Förslaget till anslagsfördelning i motion 2015/16:3234 (SD), som vi alltså står bakom, präglas av en återhållsam inställning när det gäller olika satsningar på förnybara energikällor som har visat tveksam effektivitet och där kostsamma statliga subventioner mest fungerar som ett slags omotiverad bonus åt redan lönsamma verksamheter eller som konstgjord andning åt kommersiellt tveksamma tekniker. Vi avvecklar därför anslaget 1:3 Stöd till marknadsintroduktion av vindkraft (–10 miljoner kronor) och anslaget 1:6 som finansierar planeringsstöd för vindkraft (–15 miljoner kronor). Avvecklingen av dessa båda anslag ingår i en övergripande energistrategi som syftar till att göra marknadsförutsättningarna mer jämbördiga för olika energislag.

Fortsatta insatser för ökad energieffektivisering är vi positiva till och sluter därför upp bakom den nivå på anslaget 1:2 Insatser för energieffektivisering som regeringen har föreslagit (253 miljoner kronor under 2016).

Vi och Sverigedemokraterna anser att forskning med inriktning på nya energilösningar har stor potential att lösa många av de utmaningar som väntar.

Samtidigt menar vi att de statliga forskningsmedlen delvis bör riktas om mot att finansiera uppbyggnaden av den vetenskapliga och tekniska kunskap och kompetens som i dag saknas inom kärnteknikområdet. Som redan har nämnts ovan ser vi även ett behov av kärnteknisk forskningsinfrastruktur. Vi föreslår därför att det nuvarande solcellsfokuserade energiteknikanslaget avvecklas och att en del av de medel som därmed frigörs i stället allokeras till ett nytt anslag som ska finansiera uppförandet av en kärnforskningsreaktor. Med en sådan reaktor kan forskningen kring fjärde generationens kärnkraft flyttas fram ytterligare ett steg. Detta borde vara eftersträvansvärt då fjärde generationens kärnreaktorer kan återanvända kärnbränsle och därmed även bidra till att lösa problemet med utbränt kärnavfall.

Ett annat område med stor potential som vi vill satsa på är biogas. Produktion av biobaserad metangas ur olika avfallsprodukter ser vi som ett mycket intressant energiteknikområde. Vi föreslår därför ett nytt anslag som öronmärks för satsningar på ett utökat investeringsstöd för biogasen och till marknadsintroduktion av ny teknik på området. Metangas går att använda till både el- och värmeproduktion men är extra intressant som fordonsbränsle. Totalt avsätter vi 100 miljoner kronor för denna satsning under 2016.

Då vi i vårt budgetförslag inte har med några särskilda satsningar på bl.a. smarta elnät, solceller och energilagring saknas skäl att – såsom regeringen föreslår – förstärka Energimyndighetens förvaltningsanslag med 15 miljoner kronor under 2016. Vi vänder oss också mot regeringens nya anslag 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning. De 25 miljoner kronor per år som regeringen vill satsa på denna ideologiskt färgade och diffust beskrivna åtgärd anser vi kunna göra betydligt bättre energipolitisk nytta på något annat sätt. Anslaget finns därför inte med i vårt förslag.

Sammanfattningsvis innebär detta att vi tillstyrker motionerna 2015/16:2854 (SD) och 2015/16:3234 (SD) i de aktuella delarna. Regeringens och andra partiers förslag till anslagsfördelning avstyrks i de fall då de inte överensstämmer med förslagen i de nyssnämnda motionerna. Vi avstyrker även övriga motioner i de delar som är aktuella i detta betänkande. Däremot tillstyrker vi regeringens förslag till investeringsplan och finansiella befogenheter för Svenska kraftnät liksom även förslaget om nivån på elberedskapsavgiften. När det gäller regeringens förslag till olika bemyndiganden kopplade till några av anslagen, avstyrker vi de förslag som gäller de anslag som vi avvecklar helt i vårt förslag. Det innebär således att vi avstyrker regeringens förslag om bemyndiganden avseende anslagen 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft, 1:6 Planeringsstöd för vindkraft, 1:8 Energiteknik och 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning. Vi avstyrker även de förslag till bemyndiganden som finns i motion 2015/16:3202 (FP). När det gäller anslaget 1:4 Energiforskning har vi föreslagit en sänkning med 10 miljoner kronor under 2016. Vi har däremot inte föreslagit något annat bemyndigande för detta anslag varför vi väljer att tillstyrka regeringens förslag till bemyndigande.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 21 (M)

Lars Hjälmered (M), Hans Rothenberg (M), Cecilie Tenfjord-Toftby (M) och Ann-Charlotte Hammar Johansson (M) anför:

Den 25 november 2015 beslutade riksdagen om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1). I motionen Sverige kan mer – Politik som bryter det nya utanförskapet (mot. 2015/16:3043) presenterar Moderaterna sitt budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Sverige beskrivs ofta som ett av världens bästa länder att leva och växa upp i. Men Sverige står inför flera stora utmaningar framöver. Trots att fler vill arbeta är trösklarna in i arbete fortfarande höga för dem med låga inkomster. Vi ser ett nytt utanförskap växa fram som genom långvarig strukturell arbetslöshet drabbar unga människor och utrikes födda särskilt hårt. Dessutom ställer en allt tuffare internationell konkurrens höga krav på våra företag och deras jobbskapande. Det här är avgörande framtidsfrågor för Sverige.

Budgetpropositionen visar på en regering som står handfallen inför de viktiga utmaningar Sverige står inför och som inte förmår ta vara på de goda förutsättningar Sverige har. Regeringens politik med stora skattehöjningar på jobb och företagande riskerar att leda till att Sveriges jobbtillväxt bromsas, och försämrar också möjligheterna till en god integration genom att höja trösklarna in till arbetsmarknaden. Det här är fel väg för Sverige.

Vi moderater står för en annan väg. Vårt mål är att öka välståndet och tryggheten för alla medborgare i Sverige. De reformförslag vi presenterar är därför fokuserade på hur jobben ska bli fler. Vi vill minska utanförskapet och stärka incitamenten till att arbeta genom att stå upp för rimliga skattenivåer, stärka investeringar i utbildning och infrastruktur och värna företagsklimatet. Fler i arbete är avgörande för att få mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter och beslutas i två steg. Riksdagen har i steg ett av budgetprocessen bifallit regeringens förslag till ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken. Eftersom Moderaternas budgetförslag är att betrakta som en sammanhållen helhet har vi valt att inte delta i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 21. I stället redovisar vi i detta särskilda yttrande huvuddragen i den energipolitik vi förespråkar.

Inledningsvis vill vi vara tydliga med att Sveriges välfärd, jobb och konkurrenskraft är beroende av att vi har en energipolitik som lever upp till behoven och förväntningarna från en omvärld i ständig förändring. Vi anser att den svenska energipolitiken ska värna klimatet, vara ekologiskt hållbar,

säkra el till konkurrenskraftiga priser och garantera att el finns när vi behöver den. Alla delar av samhället är i dag beroende av att vi kan leva upp till dessa mål. Detta ställer höga krav på hur energipolitiken utformas.

Vi och Moderaterna står upp för att Sverige ska ha ett robust energisystem som vilar på tre ben med vattenkraft, kärnkraft och ny, förnybar energi. Alliansens klimat- och energiöverenskommelse, som riksdagen ställde sig bakom våren 2009, ger en trygg och hållbar energiförsörjning samtidigt som den ger långsiktiga spelregler för hushållen och industrin. Denna överenskommelse om energipolitikens inriktning ger konsumenterna och industrin en trygg energiförsörjning, ekologisk hållbarhet och god konkurrenskraft.

Det är viktigt att understryka den stora betydelsen av tydliga och långsiktiga spelregler inom energipolitiken. Osäkerhet om vad som kommer att gälla under en lite längre tidsperiod riskerar att få negativa effekter såväl för industrin som för hushållen. Vi ser med tilltagande oro exempelvis på regeringens beslut om höjningar av kärnkraftens effektskatt och förslaget om en ambitionshöjning inom ramen för elcertifikatssystemet som riksdagen har ställt sig bakom. Dessa beslut riskerar inte bara att straffa ut kärnkraften och därmed hota den svenska basindustrin utan även att äventyra förutsättningarna för att kunna nå en bred och långsiktig politisk energiöverenskommelse inom ramen för den energikommission som regeringen har tillsatt. Den bristande tilltron till regeringens förmåga att presentera en sammanhållen och långsiktig bärkraftig energipolitik leder till att viktiga energiinvesteringar uteblir. Då vi ser behovet av en bred blocköverskridande energiöverenskommelse har vi välkomnat Energikommissionens arbete. Mot den bakgrunden beklagar vi att regeringen på flera områden – däribland när det gäller kärnkraften – väljer att agera ensidigt genom att fatta beslut som har effekter på den svenska energimarknaden långt innan Energikommissionen ens har kommit ur startblocken.

Vi anser att många av morgondagens utmaningar på energiområdet kommer att kunna mötas med morgondagens teknik. Genom att bidra till finansiering av forskning och utveckling samt underlätta miljövänliga val för konsumenterna har staten en mycket viktig roll när det gäller att stödja framväxten av ny energiproduktion. Alliansregeringen markerade genom sina historiskt höga anslag till energiforskning att detta är en viktig del av förutsättningarna för att hitta svaren på framtidens energiutmaningar. Forskningsinsatserna inom det förnybara är centrala för vårt framtida energisystem och måste fortsätta. Samtidigt anser vi det vara av yttersta vikt att Energimyndigheten tillåts satsa på energiforskning som bidrar till alla relevanta kraftslag och delar av energiområdet. Detta borde enligt vår uppfattning även inkludera forskning kring koldioxidneutrala alternativ för elproduktion, som exempelvis kärnenergi. Ett förslag från Moderaterna med denna innebörd kommer att behandlas av riksdagen senare under detta riksmöte.

När det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 21 står vi alltjämt bakom det förslag som återfinns i motion 2015/16:2444 (M). Förslaget utgår från en ram för 2016 som är 303 miljoner kronor lägre än regeringens. Vi

avvisar exempelvis regeringens höjning av energiteknikanslaget med 250 miljoner kronor, som främst ska användas för att finansiera stöd till investeringar i solceller. Vi är tveksamma till om det finns anledning för staten att även fortsättningsvis subventionera satsningar som i många fall kan vara lönsamma på egna meriter. Vi noterar också att Energimyndigheten har redovisat tvivel kring den nuvarande inriktningen på detta investeringsstöd.

Beträffande anslagsfördelningen i övrigt så avvisar vi bl.a. regeringens förslag till ett nytt anslag för lokal och regional kapacitetsutveckling (–25 miljoner kronor) och det ökade förvaltningsanslaget till Energimyndigheten (–18 miljoner kronor).

2. Anslag inom utgiftsområde 21 (C)

Rickard Nordin (C) anför:

Centerpartiets vision är att Sverige ska bli ett av världens mest framgångsrika länder ekonomiskt, med möjligheter för alla att arbeta och utvecklas. Förutsättningarna för detta är ett näringsliv i frontlinjen för internationell konkurrenskraft och innovation och en bred bas av småföretag som tillåts utvecklas och växa i hela landet. Jag och Centerpartiet vill att Sverige ska vara ett föredöme på miljöområdet och genom konkreta styrmedel visa att ekonomisk tillväxt, innovation och entreprenörskap går hand i hand med minskade utsläpp och gifter samt med ekologisk balans. Genom vår politik vill vi skapa välfärd och trygghet för alla i hela landet, dels genom ett ökat välståndsskapande som medger mer resurser till skola, vård och omsorg, dels genom att dessa resurser används bättre.

Under åren med alliansregeringen lades grunden till stabila statsfinanser. Viktiga steg togs för att lätta skattebördan och minska reglerna. Över 300 000 nya arbetstillfällen skapades och utanförskapet minskade med drygt 200 000 personer, samtidigt som den gröna omställningen accelererade. När den nu sju år långa internationella krisen äntligen är till ända måste Sverige ta nästa steg för att skapa maximalt med jobb under den globala återhämtningen.

Tyvärr är den svenska regeringen på väg i motsatt riktning. Stora skatthöjningar på jobb och regleringar av växande företag riskerar att bryta återhämtningen och kommer att drabba tiotusentals arbetstillfällen. De mest utsatta grupperna på arbetsmarknaden är de som drabbas hårdast. Sverige behöver en förnyad ekonomisk politik.

Centerpartiet har i sin budgetmotion 2015/16:3223 föreslagit ett alternativ till regeringens budgetproposition. I motionen föreslås stora och viktiga strukturreformer på arbetsmarknaden och bostadsmarknaden, omläggningar av skatten på arbete och företagens villkor samt en kraftfull grön skatteväxling där sänkt skatt på arbete finansieras genom att förorenaren betalar för utsläpp. Målet är att frigöra alla de krafter som finns runt omkring i vårt land, så att nya initiativ och idéer belönas i stället för att bestraffas.

Riksdagen har genom sitt beslut den 25 november 2015 fastställt att de samlade utgifterna för utgiftsområde 21 Energi inte får överstiga 2 812 miljoner kronor 2016 (bet. 2015/16:FiU1). Centerpartiets förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå och kan således formellt inte tillstyrkas. Centerpartiets budgetförslag måste betraktas som en helhet där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Mot denna bakgrund väljer jag att avstå från att delta i beslutet och redovisar i stället Centerpartiets politik inom utgiftsområdet i detta särskilda yttrande. Jag och Centerpartiet står fast vid uppfattningen att anslagen inom utgiftsområde 21 Energi borde ha utformats i enlighet med förslagen i Centerpartiets motion 2015/16:3154.

Innan jag redovisar min och Centerpartiets syn på anslagsfördelningen inom utgiftsområde 21 vill jag nämna något om Centerpartiets övergripande syn på energipolitiken. Centerpartiet har under Alliansens regeringstid starkt bidragit till den fantastiska utvecklingen på det energipolitiska området. Exempelvis har vindkraftsutbyggnaden varit mycket omfattande, miljöbilarna slagit igenom på allvar och mer än hälften av Sveriges energikonsumtion kommer i dag från förnybara energikällor. Tack vare Centerpartiets positiva syn på utvecklingen av förnybar energi och Alliansens klimat- och energiöverenskommelse kommer den förnybara delen att fortsätta växa och stärkas i många år framåt. Det finns dock mycket kvar att göra för att nå min och Centerpartiets vision om att det svenska samhället 2050 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser. Som delmål på vägen till 2050 har Centerpartiet sagt att Sverige ska ha 100 procent förnybar energi till 2040, vilket ställer krav på energieffektiviseringar och en mångfald av förnybara energislag, både storskaligt och småskaligt.

Jag och Centerpartiet är övertygade om att världens miljöutmaningar kräver grön tillväxt. Transporter och energi är grundstenar för att möjliggöra för människor att bo och verka var de vill, att hjälpa människor ur fattigdom och att minska avståndet mellan stad, land och kontinent. Det är genom den ekonomiska tillväxten som mer förnybar energi kan produceras och som gör att antalet klimatsmarta bilar kommer att öka. Transportsektorn är onekligen en stor utmaning, och därför föreslår vi i Centerpartiet bl.a. att det anslag till laddinfrastruktur som riksdagen införde i budgeten för 2015 men som regeringen sedermera avskaffade, ska återinföras. Vi vill dessutom skapa en miljöpremie för tunga fordon. Vi har därtill ett antal förslag för att främja alternativa drivmedel och skapa incitament för klimatsmarta transporter som faller inom andra utskotts beredningsområden.

I Centerpartiets klimatpolitiska partimotion 2015/16:2371 redovisas ett stort antal energipolitiska förslag. Det handlar bl.a. om att skattebefria förnybar elproduktion för eget bruk, om att slopa anslutningsavgiften för havsbaserad vindkraft och om att förenkla reglerna för småskalig elproduktion. Jag och Centerpartiet förordar även att det införs en planeringsram för solceller och solvärme samt olika åtgärder för att påskynda arbetet med att ställa om fordonsflottan i hållbar fossiloberoende riktning. Det är också viktigt att värna den förnybara elproduktion som redan finns, exempelvis vattenkraft och

kraftvärme, som levererar stor nytta både i dagens och framtidens system. Energieffektiviseringsåtgärder och behovet av FoU lyfts också fram. Flertalet av förslagen har emellertid inte direkt påverkan på anslagen inom utgiftsområde 21 eller faller inom andra utskotts beredningsområden. De behandlas därför inte i detta betänkande.

När det gäller anslagen inom utgiftsområde 21 står jag bakom Centerpartiets förslag till ram som är 322 miljoner kronor högre än den riksdagen har ställt sig bakom. Vi föreslår exempelvis en rejäl höjning (+300 miljoner kronor) av energiteknikanslaget utöver den höjning som regeringen har föreslagit. Som redan har nämnts ovan vill vi även återinföra ett anslag för stöd till investeringar i laddinfrastruktur för elfordon (+75 miljoner kronor). I övrigt kan nämnas att vi avvisar regeringens nya anslag till lokal och regional kapacitetsutveckling (-25 miljoner kronor), liksom förslaget att förstärka Energimyndighetens förvaltningsanslag (-18 miljoner kronor).

3. Anslag inom utgiftsområde 21 (L)

Maria Weimer (L) anför:

Sverige står starkt efter åtta år med ett styre av Alliansen. De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och vi står inför en stundande högkonjunktur.

Samtidigt präglas omvärlden av stora nedåtrisker. Kriget i Syrien och Ukraina och en osäker makroekonomisk miljö skapar otrygghet för både människor och den framtida ekonomiska utvecklingen. Kostnaderna för sjukskrivningar ökar, och nu i ännu högre grad än när budgetpropositionen överlämnades till riksdagen eskalerar kostnaderna som följer av migrationsströmmarna till Sverige. Jag och Liberalerna är fast förvissade om att visa solidaritet i den största flyktkatastrofen sedan andra världskriget, vilket understryker behovet av att vårda de offentliga finanserna.

Budgetmotion 2015/16:3244 (FP) är därför stram och innehåller förslag om ett lägre utgiftstak och ett högre finansiellt sparande än i regeringens förslag. På flertalet utgiftsområden är kostnaderna lägre än de regeringen föreslår. Genom att särskilt avvisa stora utgiftsökningar inom arbetsmarknadspolitiken och bostadspolitiken, samtidigt som miljöskatterna höjs, skapar Liberalerna utrymme för en budget som prioriterar jobben, kunskapen i skolan och försvaret av Sverige.

Den 25 november beslutade riksdagen om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster för 2016 enligt regeringens förslag (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1). Riksdagen avvisade därmed genom rambeslutet förslagen till inkomstberäkning och fördelning av utgifter per anslagsområde i budgetmotion 2015/16:3244 (FP). Därmed tar Sverige nu en annan väg än den Liberalerna vill se. Sverige kommer att tappa i jobb, kunskap och försvarsförmåga.

Mitt partis budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens väntade beslut med det

förslag till ram som jag och Liberalerna förespråkar. Jag och övriga inom Liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på lång sikt försvaga budgetprocessen och effektiviteten i finanspolitiken.

Jag väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 21. I det följande redovisar jag i stället Liberalernas syn på den regionala tillväxtpolitikens inriktning.

Däremot vill jag ta tillfället i akt att i detta särskilda yttrande beskriva min och Liberalernas övergripande syn på energipolitiken och redovisa huvud dragen i den anslagsfördelning som har föreslagits i motion 2015/16:3202 (FP).

Jag vill inledningsvis understryka att jag och Liberalerna tar klimatfrågan på mycket stort allvar. Uppvärmningen av jorden som en följd av ökade koldioxidutsläpp är den största framtidsutmaningen för vår generation. Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har Sverige en säker, effektiv elproduktion med små utsläpp av växthusgaser till konkurrenskraftiga priser. En långsiktig och stabil energiförsörjning är avgörande för klimatet, svenska jobb, svensk konkurrenskraft och därmed även för tillväxten och välfärden i vårt land.

Då energipolitik måste präglas av stabilitet och långsiktighet ser jag det som bekymmersamt att den av regeringen tillsatta Energikommisionen inte ges optimala förutsättningar att nå en bred långsiktig överenskommelse om Sveriges framtida energiförsörjning. Regeringens ensidiga agerande på ett antal områden (exempelvis höjningen av effektskatten på kärnkraftsel, den ökade ambitionsnivån inom elcertifikatssystemet och fortsatta investeringsstöd till förnybar elproduktion) innebär en kraftig omläggning av framtidens energipolitik som kringskär Energikommisionens såväl praktiska som politiska handlingsutrymme. Det går inte att nå en bred politisk överenskommelse som inkluderar kärnkraften om detta kraftslag redan har avvecklats som en följd av politiska felbeslut. Jag anser att det är besvärande att regeringen på detta sätt föregår Energikommisionens arbete och underminerar dess betydelse.

Liberalerna står fast vid Alliansens energiöverenskommelse, som också riksdagen har ställt sig bakom. Kombinationen av en målmedveten satsning på förnybar energi och en möjlighet att förnya svensk kärnkraft är central för att säkra en koldioxidfri elproduktion för hela vårt närområde. Visionen för energipolitiken bör vara en långsiktigt hållbar och klimatneutral energiförsörjning med högsta möjliga försörjningstrygghet och energisäkerhet.

Jag och Liberalerna vill rikta ett tydligare fokus på att minska Sveriges beroende av fossila energikällor i stället för att straffa koldioxidfri produktion. Den förnybara energiproduktionen är viktig, men det är minskade växthusgasutsläpp som måste vara huvudfokus. Målet ska vara en klimatsmart energiproduktion som är stabil i hela landet och året om. Regeringens politik leder till en förtida stängning av välfungerande kärnkraftverk, vilket påverkar svensk elförsörjning negativt på lång sikt. Utan kärnkraft avhänder vi oss dessutom möjligheten att genom export av koldioxidfri kärnkraftsel kunna bidra till att

göra EU mer fossilfritt, stärka våra grannländers energiförsörjningstrygghet och minska deras beroende av rysk gas. Energifrågornas gränsöverskridande karaktär gör att jag och Liberalerna för övrigt ser positivt på arbetet med att etablera en europeisk energiunion och anser att Sverige ska vara pådrivande för ett närmare europeiskt samarbete på energiområdet.

För att den av flera skäl så viktiga kärnkraften inte ska avveckla sig själv under tider av svag lönsamhet anser jag att effektskatten på kärnkraft ska avskaffas. Denna reform, liksom flera andra skattepolitiska förslag med energipolitisk anknytning, behandlas av skatteutskottet. Min grundinställning är att Sverige behöver en mer likvärdig beskattning inom energisektorn och en liberalisering av energipolitiken som sätter klimathänsyn, långsiktiga spelregler, och konkurrensneutrala villkor i första rummet. Att låta kärnkraft, vattenkraft, vindkraft och solkraft konkurrera på egna meriter är grunden för en liberal och fungerande energimarknad. Regeringens förslag om ytterligare bidrag för att stimulera förnybar energi kan förefalla lovvärda, men det behövs inte mer pengar till sådana investeringsstöd. Vad svensk energimarknad behöver är långsiktiga och teknikneutrala styrmedel, inte kortsiktiga och oförutsägbara bidrag. Mot den bakgrunden har mitt parti föreslagit att anslagen 1:3 Marknadsintroduktion av vindkraft och 1:6 Planeringsstöd för vindkraft (–10 miljoner kronor respektive –15 miljoner kronor) avvecklas. Vidare har anslaget till energiteknik av oss föreslagits bli 200 miljoner kronor lägre än vad regeringen föreslår, bl.a. som en följd av att jag och Liberalerna inte ser värdet i ytterligare satsningar på stöd till investeringar i solceller.

Transportsektorns miljöpåverkan måste minska, och åtgärder krävs för att det långsiktiga målet om en fossilfri fordonsflotta ska kunna nås. Det är positivt med den marknadsdrivna elektrifiering av transportsektorn som pågår. Här spelar klimatsmarta energislag som vattenkraft, kärnkraft och förnybar el en viktig roll. Samtidigt behövs det en bättre laddinfrastruktur för att utvecklingen ska ta fart. Jag och Liberalerna anser att det är rimligt att staten står för en del av kostnaden för att skapa denna infrastruktur och har därför föreslagit att det skulle anslås 75 miljoner kronor för detta ändamål under 2016.

Avslutningsvis har Liberalerna avvisat regeringens förslag till nytt anslag för lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning (–25 miljoner kronor). Partiet har även föreslagit något lägre nivåer än regeringen när det gäller anslagen 1:1 Statens energimyndighet (–19 miljoner kronor) och 1:4 Energiforskning (–10 miljoner kronor).

4. Anslag inom utgiftsområde 21 (KD)

Penilla Gunther (KD) anför:

För ökad gemenskap och framtidstro vill Kristdemokraterna ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga goda relationer och känna trygghet och som underlättar för människor att gå från utanförskap till arbete. Jag och Kristdemokraterna vill skapa förutsättningar för en god tillväxt och ett

företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Att stärka familjernas självbestämmande och det civila samhällets ställning skapar en grund för fungerande mellanmännsliga relationer. Genom en välfungerande ekonomisk politik går det också att satsa resurser på välfärd, vilket ökar tryggheten. Och med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken går det förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap.

Nya jobb skapas inte av politiska ovanifrånlösningar – de skapas i växande och lönsamma företag. Den rödgröna regeringen tror att de kan nå Europas lägsta arbetslöshet och klara integrationsutmaningen med massiva skatteköningar på arbete och företagande. Kristdemokraternas inriktning är den motsatta, en inriktning som innebär sänkta trösklar in på arbetsmarknaden och förbättrade förutsättningar för företagande. Det är också av stor vikt att den ekonomiska politiken utformas på ett sådant sätt att resurserna används effektivt för att skapa trygghet för dem som befinner sig i utsatta situationer. Tillväxten måste komma alla till del. Välfärden måste utvecklas genom fortsatt valfrihet, tydligt kvalitetsarbete och effektivt användande av resurser.

Genom sitt beslut den 25 november 2015 fastställde riksdagen att de samlade utgifterna för utgiftsområde 21 Energi inte får överstiga 2 812 miljoner kronor 2016 (bet. 2015/16:FiU1). Som tidigare framgått är utgångspunkten i detta ärende att ramen är fastställd. Jag står fast vid uppfattningen att anslagen inom utgiftsområde 21 borde ha utformats i enlighet med förslaget i Kristdemokraternas budgetmotion 2015/16:3147. I den nyssnämnda motionen har Kristdemokraterna presenterat en politik som är ett helhetsalternativ till regeringens budgetproposition. När det förslaget till budgettram för utgiftsområde 21 Energi nu har fallit avstår jag från att delta i utskottets beslut när det gäller anslagen för 2016. I detta särskilda yttrande redovisar jag den energipolitik som Kristdemokraterna har presenterat i sin utgiftsområdesmotion 2015/16:3149.

Jag vill inledningsvis tydliggöra att Kristdemokraternas energipolitik grundar sig på förvaltarskapstanken. Ändliga resurser ska förvaltas och inte förbrukas. Energipolitiken ska därför möjliggöra för kommande generationer att leva och verka i ett hållbart samhälle. Jag och Kristdemokraterna vill se en mångfald av förnybar energi inom industrin, energieffektiviseringar och mer investeringar i långsiktiga och hållbara energislåg. Därigenom kan vi skapa en trygg och säker energiförsörjning som kan fungera som en motor i vår ekonomi och bidra till att säkra välfärden. Svenska företag och konsumenterna ska kunna lita på att det finns en stabil och pålitlig elförsörjning. Långsiktiga spelregler och stabila villkor på elmarknaden är av stor vikt för svenska jobb och svensk konkurrenskraft.

Kristdemokraterna står fast vid Alliansens energiöverenskommelse från 2009. Denna överenskommelse var inriktad just på att ge konsumenterna och industrin en trygg energiförsörjning, ekologisk hållbarhet och god konkurrenskraft. Den skulle ge långsiktiga förutsättningar i energipolitiken genom fortsatt utbyggnad av den förnybara energiproduktionen, utfasning av fossila bränslen

och förutsättningar för kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften. Det är tack vare kombinationen av kärnkraft, vattenkraft, biokraft och vindkraft som Sverige är det land inom EU med lägst klimatutsläpp inom sin elproduktion. Kristdemokraterna värnar målet om att Sverige ska ha en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären 2050. Sverige behöver därför intensifiera arbetet med klimat- och energifrågorna på såväl nationell som internationell nivå för att uppnå dessa klimatmål. Kristdemokraterna har länge förespråkat ett partiöverskridande arbete för energipolitiken, vilket nu börjar ta form i skepnaden av den s.k. Energikommissionen.

Transportsektorns fossilbränsleberoende är en fråga som måste tas på största allvar. Här vill jag nämna att Kristdemokraterna i sitt anslagsförslag i motion 2015/16:3149 har föreslagit en satsning på laddinfrastruktur för elfordon om 125 miljoner kronor under 2016. I övrigt har jag och Kristdemokraterna avvisat regeringens anslagsförslag när det gäller stöd till marknadsintroduktion av vindkraft (–10 miljoner kronor) och förslaget till nytt anslag till lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning (–25 miljoner kronor). Vidare har Kristdemokraterna föreslagit en 110 miljoner kronor lägre nivå på energiteknikanlaget än vad regeringen föreslår. Därutöver förekommer några mindre anslagsjusteringar i förhållande till regeringens förslag.

Avslutningsvis vill jag erinra om att den ovan omnämnda motion 2015/16:3149 (KD) utöver förslaget till anslagsfördelning innehåller ytterligare 37 konkreta förslag med energipolitisk anknytning. Flertalet av dessa saknar direkt påverkan på anslagen för budgetåret 2016 eller faller inom andra utskotts beredningsområden och behandlas därför inte i detta betänkande.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:1 Budgetproposition för 2016 utgiftsområde 21:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:2 Insatser för energieffektivisering besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 260 000 000 kronor 2017–2019 (avsnitt 3.1.2).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 3.1.3).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:4 Energiforskning besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 500 000 000 kronor 2017–2020 (avsnitt 3.1.4).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:6 Planeringsstöd för vindkraft besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 3.1.6).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:8 Energiteknik besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 3.1.8).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:9 Elberedskap besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 330 000 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 3.1.9).
7. Riksdagen fastställer avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften till högst 255 000 000 kronor under 2016 (avsnitt 3.1.9).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:10 Avgifter till internationella organisationer besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 30 000 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 3.1.10).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2016 för anslaget 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kronor 2017–2019 (avsnitt 3.1.1).
10. Riksdagen godkänner investeringsplanen för Affärsverket svenska kraftnät för 2016–2018 (avsnitt 3.2.1).

11. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2016 ge Affärsverket svenska kraftnät finansiella befogenheter i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 3.2.2).
12. Riksdagen anvisar för budgetåret 2016 ramanslagen under utgiftsområde 21 Energi enligt följande uppställning. [Här avses anslagstabellen på s. 10 i prop. 2015/16:1 utg.omr. 21.]

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:1935 av Magnus Oscarsson m.fl. (KD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ut laddinfrastrukturen för publik laddning av elbilar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2444 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2015/16:2854 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla investeringsstödet till solceller och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energiforskning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3148 av Robert Halef m.fl. (KD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ut laddinfrastrukturen för publik laddning av elbilar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3149 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att forskningssatsningen på solenerginns olika delar bör fortsätta även efter 2016 och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ut laddinfrastrukturen för publik laddning av elbilar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3154 av Rickard Nordin m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2015/16:3202 av Maria Weimer m.fl. (FP):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2016 för anslaget 1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 000 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 3.1.3).
3. Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2016 för anslaget 1:6 Planeringsstöd för vindkraft besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 10 000 000 kronor 2017 och 2018 (avsnitt 3.1.6).
4. Riksdagen avslår regeringens förslag att bemyndiga regeringen att under 2016 för anslaget 1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning besluta om bidrag som medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kronor 2017–2019 (avsnitt 3.1.1).

2015/16:3234 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa på en forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens
anslagsförslag

Utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Anslag	Regeringens			Avvikelse från regeringen		
	förslag	M	SD	C	FP	KD
1:1 Statens energimyndighet	279 727	-18 000	-15 000	-18 000	-19 000	+7 000
1:2 Insatser för energieffektivisering	253 000					
1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	10 000		-10 000		-10 000	-10 000
1:4 Energiforskning	1 349 376	-10 000	-10 000	-10 000		-10 000
1:5 Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	102 900					
1:6 Planeringsstöd för vindkraft	15 000		-15 000		-15 000	
1:7 Energimarknadsinspektionen	110 707					
1:8 Energiteknik	390 000	-250 000	-390 000	+300 000	-200 000	-110 000
1:9 Elberedskap	255 000					
1:10 Avgifter till internationella organisationer	21 328					
1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning <i>Nya anslag</i>	25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
99:1 Forskningsreaktor			+25 000			
99:2 Investeringsstöd biogas			+100 000			
99:3 Laddinfrastruktur				+75 000	+75 000	+125 000
Summa för utgiftsområdet	2 812 038	-303 000	-340 000	+322 000	-194 000	-23 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2016 inom
utgiftsområde 21 Energi*Tusental kronor*

Anslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Statens energimyndighet	±0	279 727
1:2 Insatser för energieffektivisering	±0	253 000
1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	±0	10 000
1:4 Energiforskning	±0	1 349 376
1:5 Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	±0	102 900
1:6 Planeringsstöd för vindkraft	±0	15 000
1:7 Energimarknadsinspektionen	±0	110 707
1:8 Energiteknik	±0	390 000
1:9 Elberedskap	±0	255 000
1:10 Avgifter till internationella organisationer	±0	21 328
1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	±0	25 000
Summa för utgiftsområdet	±0	2 812 038

BILAGA 4

Reservanternas anslagsförslag

Reservation 1, punkt 1 (SD)

Förslag till beslut om anslag för 2016 inom
utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Anslag		Avvikelse från regeringen	Reservanternas förslag
1:1	Statens energimyndighet	-15 000	264 727
1:2	Insatser för energieffektivisering	±0	253 000
1:3	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	-10 000	0
1:4	Energiforskning	-10 000	1 339 376
1:5	Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	±0	102 900
1:6	Planeringsstöd för vindkraft	-15 000	0
1:7	Energimarknadsinspektionen	±0	110 707
1:8	Energiteknik	-390 000	0
1:9	Elberedskap	±0	255 000
1:10	Avgifter till internationella organisationer	±0	21 328
1:11	Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	-25 000	0
<i>Nya anslag</i>			
99:1	Forskningsreaktor	+25 000	25 000
99:2	Investeringsstöd biogas	+100 000	100 000
Summa för utgiftsområdet		-340 000	2 472 038